

OSNOVNA ŠOLA KARLA DESTOVNIKA-KAJUHA ŠOŠTANJ
MLADI RAZISKOVALCI ZA RAZVOJ ŠALEŠKE DOLINE

KONTRASTNA DRUŽBA

Raziskovalna naloga

Tematsko področje: Sociologija

Avtorici: Klara Geršak, Monika Tajnik

Mentor: Tomaž Repenšek

Šoštanj, 2013

KAZALO

1 UVOD	1
ABSTRACT	2
2 HIPOTEZE.....	3
2.1 METODE DE LA	3
3. DEMOKRACIJA	4
3.1 RAZVOJ DEMOKRACIJE.....	4
3.2. PARLAMENTARNA DEMOKRACIJA.....	5
4. DEMOKRACIJA V SLOVENIJI	6
4.1 VLADA	7
4.2 PREDSEDNIK VLADE.....	8
4.3 NEPOSREDNA DEMOKRACIJA	8
4.4 VOLITVE IN VOLILNA PRAVICA	9
4.5. POLITIČNE STRANKE	10
4.6 INTERESNA SKUPINA.....	11
5. PARTICIPACIJA.....	11
5.1 PARTICIPACIJA MLADIH	12
5.2 STOPNJE PARTICIPACIJE.....	12
6. TEMELJNE ZNAČILNOSTI POLITIKE V SODOBNI DRUŽBI.....	13
6.1 POLITIČNA STABILNOST.....	15
6.2 OBSTOJNOST SISTEMA	15
6.3 SISTEM IZVAJANJA OBLASTI.....	16
7. DRUŽBENI SLOJI	17
7.1 OBLIKE DRUŽBENE SLOJEVITOSTI	18
7.2 VIŠJI DRUŽBENI SLOJ.....	19
7.3 ELITE (politične, bogate).....	19

7.4 SREDNJI DRUŽBENI SLOJ	21
7.5 NIŽJI DRUŽBENI SLOJ	21
8. KAPITALIZEM	21
9. VPLIV	22
9.1 VRSTE VPLIVOV	23
10. MATERIALNO BOGASTVO.....	24
10.1 KORUPCIJA	24
10.2 KLIENTELIZEM	26
11. VPLIV IN BOGASTVO	26
12. ETIKA VRLINE	27
13. SLOVENIJA JE PRAVNA IN SOCIALNA DRŽAVA.....	28
14. POLITIČNA NEZAUPLJIVOST	29
15. PRILOGA – ČLANKI	31
članek 1	32
članek 2.....	35
članek 3.....	36
16. ANALIZA REZULTATOV ANKETE.....	38
17 POVZETEK	48
18 VIRI IN LITERATURA	50

Raziskovalna naloga je bila opravljena na Osnovni šoli Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj.

Mentor: Tomaž Repenšek, prof.

Datum predstavitve: _____

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD Osnovna šola Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj 2012/13

KG demokracija / družba / politika / sistem, ureditev / sloji

AV GERŠAK, Klara, TAJNIK, Monika

SA REPENŠEK, Tomaž, mentor

KZ 3325 Šoštanj, Koroška cesta 7 c

ZA Osnovna šola Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj

LI 2013

IN Kontrastna družba

TD RAZISKOVALNA NALOGA

OP VI, 51 s., 20 graf., 1 pril.

IJ SL

JI SL / EN

AI Namen raziskovalne naloge je prikazati družbeno-politični sistem, kot je v teoriji in kot je v vsakdanjem življenju – kontrastnost družbe.

KEY WORDS DOCUMENTATION

ŠD Osnovna šola Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj 2012/13

KG Democracy / society / politicians / organization, system / layers

AV GERŠAK, Klara, TAJNIK, Monika

SA REPENŠEK, Tomaž, supervisor

KZ 3325 Šoštanj, Koroška cesta 7 c

ZA Osnovna šola Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj

LI 2013

CXDT SECUNDARY SCHOOL RESEARCH WORK

OP VI, 51 S, 20 Chart, 1 adj.

LA SL

AL SL / EN

AB Aim of the study is to demonstrate the socio-political system, as in theory, and as in everyday life - contrast society.

1 UVOD

V SSKJ je beseda »kontrast« opredeljena kot nekaj, kar se v svoji osnovi popolnoma razlikuje od drugega, t. i. nasprotje. V izhodiščnem naslovu je beseda »kontrastna« uporabljena kot levi ujemalni prilastek in je uporabljen v ekspresivnem oz. čustvenem pomenu besede kot nekaj bistveno drugačnega. Beseda »družba«, ki skladijsko predstavlja jedro besedne zveze, pa izraža skupnost ljudi.

Z izbranim naslovom bi se lahko »poigrali« na več načinov; jezikoslovno – neskladje oz. nasprotovanje med pomenom in čustvenim razumevanjem, ali kot sva se midve želeli »poigrati« z vidika sociologije, in sicer z vzroki in posledicami družbenih nasprotij.

Namreč že v osnovnem razumevanju besede »družba« nam le-ta lahko na ironičen način (čustveno razumevanje) ponuja etično nasprotni definiciji, in sicer SSKJ navaja: *1. skupnost ljudi in celotnost njihovih odnosov in 2. skupina ljudi, ki jih družijo skupni interesi /.../*

Če lahko torej kontrast opredelimo kot »skupnost ljudi« in »skupina ljudi« ter kot »celotnost« in »posameznost«, potem si lahko za antonim oz. nasprotje izberemo družbeni odnos med 1. vplivnim in bogatim slojem družbe in med 2. pasivnim in nebogatom slojem družbe in iz tega izpeljemo primere temeljnih družbenih nasprotij v obliki razumevanja oz. nerazumevanja povezanosti vpliva in bogastva, ki se vsakodnevno kaže kot nezadovoljstvo druge skupine nad prvo.

Najino razmišljanje o kontrastni družbi se je že kmalu potrdilo s protestnimi shodi proti vplivnimi ljudmi/skupinami na visokih družbenih položajih. Vzrok neetično in nemoralno delovanje in bogatenje izbranih, (ne)pravna država, posledica – pasivnost državljanov je prerasla v množično ulično aktivnost v obliki protestnih shodov in medijskih pamfletov proti vplivni eliti.

ABSTRACT

In SSKJ the word "contrast" is defined as something that is basically completely different from each other, t. i. opposite. The base address is the word "contrast" is used as the left ujemalni attribute and it is used in expressive or. emotional sense of the word as something essentially different. The word "company", which is the core of syntactic phrases, and expresses a community of people.

The selected title could be "playing around" in several ways; linguistic – or inconsistency. opposition between meaning and emotional understanding, or as we like the two of us "play" from the perspective of sociology, namely the causes and consequences of social conflict.

Is already in the basic understanding of the word "company" to us it can be in an ironic way (emotional understanding) offers a definition of ethical opposite, namely SSKJ states: 1 community of people and the totality of their relations and 2 group of people who share common interests. If you can then contrast is defined as a "community of people" and "group of people" as well as "totality" and "singularity", then you may or Anton. choose the opposite of the social relationship between 1 influential and wealthy sections of society and between 2 passive and neboatim layer of society and from this a case of fundamental social contradictions in the form of understanding or. understanding the impact of integration and wealth, which are daily shows such as dissatisfaction with other groups over the first.

Our thinking about the contrasting society, he soon confirmed by a protest against influential people / groups in high social positions. Cause unethical and immoral operation and enrichment of selected (not) the rule of law, result – passive citizens has grown into a massive street activity in the form of protests and media pamphlets against the powerful elite.

2 HIPOTEZE

Glede na predpostavljeno temo najine raziskovalne naloge sva postavili naslednje 3 hipoteze:

1. **Ljudje imajo slabo mnenje oziroma izražajo nezaupanje do ljudi na višjih družbenih položajih.**
2. **Ljudje ne ločijo med vplivom in bogastvom.**
3. **Ljudje se ne zavedajo, kakšen vpliv imajo bogati na širšo družbo.**

2.1 METODE DE LA

Do zastavljenega rezultata oz. obravnavane teme nas bodo popeljale ugotovitve, mnenja, dobljena na podlagi teoretične, interpretacijske in analitične metode.

Za takšen pristop smo se odločili na podlagi zastavljenih hipotez, ki zahtevajo pregled, medsebojno primerjavo, analizo in interpretacijo dobljenih ugotovitev.

Z anketo smo želeli na večji populaciji ljudi ugotoviti njihova mnenja o sami politiki, vplivu in materialnem bogastvu ter navsezadnje njihovo splošno razgledanost nad dogajanjem v Sloveniji.

3. DEMOKRACIJA

Demokracija je državna ureditev, v kateri najpomembnejše odločitve sprejme ljudstvo in ne vladar po svoji volji. Beseda demokracija izvira iz grščine "demokratia": demos pomeni ljudstvo, "kratein" pa pomeni vladati. Lahko bi rekli, da je demokracija ena najširših in največkrat obravnavanih pojmov na področju družboslovja. Slovar slovenskega knjižnega jezika besedo demokracija navaja kot: politična ureditev z vladavino večine, ki varuje osebne in politične pravice vseh državljanov: meščanska demokracija z več strankami in parlamentu odgovorno vlado; ljudska demokracija, v kateri ima oblast delavski razred in druge napredne sile; socialistična demokracija, ki temelji na družbeni lastnini proizvodjalnih sredstev in samoupravljanju občanov.

(http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=DEMOKRACIJA&hs=1, 24. 2. 2013)

3. 1 RAZVOJ DEMOKRACIJE

Začne se v stari Grčiji sredi 5 st. pr. n. št. v takratnih majhnih državkah imenovanih polis. Začela se je razvijati oblika politične ureditve, ki se je bistveno razlikovala od ostalih konceptov oblasti. To ureditev so poimenovali kar "demokratia", v njej pa so sodelovali vsi polnopravni svobodni državljani moškega spola, ki so bili med seboj enakopravni in enakovredni. Kljub temu je v tej vladajoči obliki vladavine sodelovalo le manjši delež prebivalcev, saj do njega niso bili upravičeni sužnji in ženski del prebivalstva. Grške vladarje je volil ljudski zbor in od njih zahteval poročila o opravljanju dolžnosti. Do teh položajev pa je bilo upravičeno le atensko plemstvo. Šele v 5. stoletju pred Kristusom je bilo s predstavništvom vseh atiških mest sodelovanje pri volitvah dopuščeno tudi drugim slojem, torej ženskam in položajem na nižjem družbenem nivoju. Politična enakost je bila sicer omejena – ženske in sužnji v polis niso imeli besede pri izvrševanju oblasti. Vendar pa je svet odločal prav o vseh javnih zadevah. Bilo ni ne vlade ne strank. Grška demokracija je postala vzor sodobnim družbenim oblikam, ki jih poznamo še danes.

(http://sl.wikipedia.org/wiki/Anti%C4%8Dna_Gr%C4%8Dija, 22. 12. 2012)

3.2. PARLAMENTARNA DEMOKRACIJA

Parlamentarna demokracija je politični sistem, ki temelji na načelu delitve oblasti:

- zakonodajne,
- izvršilne,
- sodne.

V sistemu parlamentarne demokracije različne politične stranke in njeni člani kot predstavniki ljudstva tekmujejo za večino v izvršilni in zakonodajni oblasti. Načelo ljudske suverenosti, na katerem temeljijo sodobne parlamentarne demokracije, pa temelji na izhodišču, da oblast v državi izhaja iz ljudstva ter mu le-ta pripada. Zakonodajna oblast daje svojemu izvajalcu izključno pravico in moč sprejemati zakone, ki so za ustavo in poleg mednarodnih pogodb najpomembnejši pravni akti pri nas.

V Sloveniji zakonodajna oblast pripada le državnemu zboru, vendar pa na zakonodajo vplivajo tudi drugi. Zakone lahko predlagajo poslanci, državni svet, vlada ali vsak minister in 5000 volivcev. O zakonih se odloča tudi na referendumih, ki jih državni zbor razpiše na lastno pobudo ali na zahtevo državnega sveta ali 40.000 volivcev. Vselej pa na koncu zakon sprejme le državni zbor, potem ko se s tem strinja večina navzočih poslancev.

Izvršilna oblast skrbi za izvajanje zakonov. V Sloveniji je to na državni ravni Vlada Republike Slovenije, lokalni pa občinska uprava z županom na čelu.

Sodstvo je tretja samostojna veja oblasti. Sodiščem je zaupano varstvo temeljnih pravic in svoboščin ter odločanje o drugih pravno urejenih posamičnih in konkretnih pravnih razmerjih. Pomembno je, da sodniki odločajo nepristransko, zato morajo biti pri svojem delu neodvisni od drugih državnih organov in političnih strank, obenem pa tudi ne smejo opravljati nobene funkcije v teh organih in strankah. Podrejeni so le ustavi in zakonom. Sodnike v njihovo funkcijo izvoli državni zbor na predlog sodnega sveta. Ko so enkrat izvoljeni, opravljajo svojo funkcijo do upokojitve. Razrešeni so lahko le v primeru, če huje kršijo zakon ali ustavo. Za odločitve in mnenja, ki jih sprejemajo med svojim delom, ne morejo kazensko odgovarjati. To jim zagotavlja privilegij, ki se imenuje imuniteta ali nedotakljivost. Načelo javnosti terja, da je delo sodišč javno, da so obravnave javne in da se sodbe izrekajo javno. To je pomembno

zato, da ima ljudstvo kontrolo tudi nad to vejo oblasti. Pri sojenju državljani lahko tudi sodelujejo, in sicer kot sodniki porotniki. Uresničitev pravice do pravnega sredstva, zlasti pritožbe, omogoča instančna ureditev sodišč. To pomeni, da sta zagotovljeni najmanj dve stopnji sodišč. Najvišje sodišče v državi je vrhovno sodišče.

Po ustavi ima v Sloveniji oblast ljudstvo, pri čemer jo državljani izvršujejo posredno z volitvami. (www.mcdd.si/laurakrancan/demokracija/DEMOKRACIJA.pps, 5. 1. 2013)

4. DEMOKRACIJA V SLOVENIJI

Slovenska ustava je bila sprejeta 23. decembra 1991 in zagotavlja parlamentarni sistem upravljanja. Je najvišji pravni akt, ki ga sprejema in dopolnjuje državni zbor po posebnem postopku (potrebna je dvotretjinska večina). Drugi pravni akti v hierarhičnem zaporedju so:

- zakoni, ki jih sprejema državni zbor,

- odloki vlade za izvajanje zakonov,

- predpisi, smernice in odredbe ministrstev za izvajanje zakonov in vladnih odlokov, predpisi lokalnih samoupravnih organov, ki jih le-ti sprejemajo za urejanje zadev v okviru svojih pristojnosti. (www.mcdd.si/laurakrancan/demokracija/DEMOKRACIJA.pps, 5. 1. 2013)

Slovenija je parlamentarna demokracija, saj ima politični sistem, ki temelji na načelu delitve oblasti na: zakonodajno, izvršno, sodno.

Glavne značilnosti te demokracije so: načelo "ljudske suverenosti", pojem ljudstva obsega vse pravno polnoletne, ki trajno prebivajo na določenem ozemlju, za vse državljane velja pravno načelo enakosti glede udeležbe v procesu oblikovanja politične volje.

V demokraciji obstajajo ustanove, ki omogočajo suverenemu ljudstvu, da lahko izraža svojo voljo (parlament). Predsednik republike predstavlja Republiko Slovenijo in je vrhovni poveljnik njenih obrambnih sil. Predsednika se izvoli na neposrednih volitvah za največ dve petletni obdobji, **današnji izvoljeni predsednik leta 2012 pa je Borut Pahor**. Najvišji organ pa je vsekakor državni zbor. Državni zbor Republike Slovenije je začel delovati po leta 1992, ko se je iztekel mandat Skupščini Republike Slovenije. Državni zbor je osrednja, najvišja predstavniška in zakonodajna institucija ter je edini predstavniški dom parlamenta, ki lahko

edini sprejema zakone. Poleg zakonodajne, nadzorne in volilne funkcije opravlja tudi druge funkcije, ki jih opravljajo sodobni demokratični parlamenti (na primer ustvarjanje legitimnosti, predstavljanje družbenih interesov, racionalizacija in reševanje interesnih konfliktov, sprejemanje in nadzor državnega proračuna itn.).

Državni zbor ima kot najvišji predstavniški in zakonodajni organ v državi naslednje pristojnosti:

- sprejema Ustavo Republike Slovenije, jo razglaša in odloča o njenih spremembah ter jih razglaša;
- sprejema zakone, državni proračun, spremembe državnega proračuna in zaključni račun državnega proračuna;
- sprejema odloke, deklaracije, nacionalne programe, priporočila in sklepe;
- odreja parlamentarno preiskavo in sprejema poslovnik o parlamentarni preiskavi;
- razpisuje referendum (ustavodajni, zakonodajni in posvetovalni referendum, referendum o mednarodnih povezavah) ter obravnava zadeve Evropske unije.

Volilna funkcija Državnega zbora, da voli, razrešuje ter imenuje predsednika in podpredsednike Državnega zbora, generalnega sekretarja Državnega zbora, predsednike in podpredsednike delovnih teles Državnega zbora, predsednika Vlade in ministre, sodnice in sodnike Ustavnega sodišča, varuha človekovih pravic, pet članov Sodnega sveta, guvernerja centralne banke, člane Računskega sodišča in druge nosilce javnih funkcij, za katere tako določa zakon. Državni zbor sestavlja skupaj 90 poslank in poslancev. (<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/>, 8. 1. 2013)

4.1 VLADA

Vlada Republike Slovenije je organ izvršilne oblasti, hkrati pa je tudi najvišji organ državne uprave. Opravlja politično izvršilno in upravno funkcijo. Politično izvršilna funkcija pomeni, da izvaja politiko, ki jo z določilom določi državni zbor ter izvajanje zakonov in drugih predpisov, ki jih prej sprejme državni zbor. Vlada tako v skladu z ustavo, zakoni ter drugimi splošnimi akti državnega zbora usklajuje, usmerja in določa izvajanje politike države. V skladu s funkcijo najvišjega organa državne uprave pa izdaja predpise in sprejema pravne, ekonomske, politične, organizacijske, finančne in druge ukrepe, ki so potrebni pri razvoju držav in pri urejenosti razmer na področjih v pristojnosti države.

Vlada predlaga državnemu zboru v sprejem zakone, nacionalne programe, državni proračun in druge splošne akte, s katerimi se določajo načelne in dolgoročne politične usmeritve za posamezna področja, ki so v pristojnosti države. (http://sl.wikipedia.org/wiki/Vlada_Republike_Slovenije, 13. 2. 2013)

4.2 PREDSEDNIK VLADE

Predsednik vlade RS je voditelj in usmerjevalec vlade, skrbi za njeno politično in upravno usmeritev, usklajuje delo vseh ministrov in je sklicatelj ter voditelj njenih sej. Ministrom lahko daje obvezujoče napotke v zvezi z nalogami, ki narekujejo usmeritev vlade. V primeru, da minister meni, da napotki niso v zvezi z usmeritvijo vlade, lahko zahteva, da vlada ta vprašanja obravnava. Predsednik vlade lahko določi ministra, ki ga nadomešča med njegovo odsotnostjo oz. zadržanostjo, razen v primeru, ko se opravljajo naloge, ki zadevajo zaupnico vladi ali pa imenovanje in razrešitev ministrov. **Trenutni predsednik vlade RS je Janez Janša.** (http://www.vlada.si/o_sloveniji/politichni_sistem/, 13. 2. 2013)

4.3 NEPOSREDNA DEMOKRACIJA

Tudi čista demokracija obsega obliko demokracije, pri kateri je oblast v rokah zbora vseh državljanov, ki se odločijo za sodelovanje pri odločitvah. Kjer zbor izvoli uradnike, so ti izvršni zastopniki ali neposredni predstavniki, ki jih veže volja ljudi. V predstavniški demokraciji oblast dejansko izvaja podmnožica ljudi, ki so periodično izvoljeni, sicer pa imajo svobodo pri izvajanju lastnih programov.

Izraz neposredna demokracija se nanaša tudi na to, kako so državljani neposredno udeleženi pri izglasovanju zakonov namesto izvoljenih predstavnikov, ki odločajo namesto njih. Ta demokracija temelji na treh stebrih oz. oblikah izvrševanja oblasti:

- peticija
- ljudska iniciativa
- referendum (latinsko referendarius) je demokratičen postopek, v katerem lahko sodelujejo vsi državljani z volilno pravico in podajo svoj glas o referendamskem vprašanju. Predstavlja enega od temeljev neposredne demokracije. Oblike referendumov se razlikujejo glede na namen. Razlikujejo se tri oblike referendumov, to so: ustavodajni ali konstutativni referendum, zakonodajni referendum, posvetovalni

referendum. Za razliko od volitev se na referendumih ne izbira predstavnikov (poslancev). (http://sl.wikipedia.org/wiki/Neposredna_demokracija, 15. 1. 2013)

Na Islandiji bodo novo ustavo pripravili samo navadni državljani

Za ustavni zbor kandidirajo tovornjakarji, profesorji, odvetniki ...

Islandci pripravljajo prvo ustavo, ki jo bodo napisali sami, saj so namreč dozdajšnjo ustavo prevzeli od Danske leta 1944. Ob osamosvojitvi od Danske leta 1944 je Islandija prevzela dansko ustavo, popravila nekaj členov in besedo "kralj" zamenjala z besedo "predsednik", od takrat naprej pa se popravkov niso več lotevali. Pisanja nove ustave so se Islandci lotili kar s sobotnimi volitvami, na katerih so izbirali 31 članov ustavnega zbora, ki bodo zadolženi za pripravo ustave. To je edinstven primer neposredne demokracije, ki so ga Islandci očitno vzeli za svojega, saj so se v velikem številu odpravili na volišča. "Zelo pomembno je, da običajni državljani, ki ne želijo ohranjati trenutnega stanja v državi, sodelujejo pri prevetritvi ustave," je dejala islandska premierka Johanna Sigurdardottir in izrazila upanje, da bo nova ustava temelj za preoblikovanje in spravo države, da se to zgodi, pa mora biti vpleten ves narod /.../ (G. V. <http://www.rtv slo.si/svet/na-islandiji-bodo-novo-ustavo-pripravili-samo-navadni-drzavljanjani/244965>, 15. 1. 2013)

4.4 VOLITVE IN VOLILNA PRAVICA

Volilna pravica je najpomembnejši element volilnega sistema. Predpisi o volilni pravici določajo krog oseb, ki imajo pravico voliti predstavniška telesa in krog oseb, ki so izvoljena za le člane teh teles. Volilna pravica je opredeljena v ustavi ter je temeljno sredstvo, s katerim državljani oblikujejo politični temelj, kako bo delovala oblast. Volitve v Sloveniji so zagotovljene z Ustavo Republike Slovenije, na katerih lahko sodelujejo volilni upravičenci (polnoletni člani) ter tako sodelujejo v politiki Slovenije.

Predsednik Republike Slovenije je izvoljen na neposrednih, splošnih in tajnih volitvah, ki so razpisane na vsakih 5 let oz. v primeru smrti predsednika 15 dni po smrti. Za predsednika

republike je kandidat izvoljen z večino veljavnih glasov.

Volilne enote v Sloveniji

V Sloveniji potekajo volitve v državni zbor v osmih volilnih enotah, vsaka od njih pa je razdeljena na 11 okrajev. V vsakem od osemnosemdesetih okrajev kandidirajo drugi kandidati. Iz vsake od osmih enot je izvoljenih 11 poslancev, ne pa tudi po en poslanec iz vsakega okraja (iz nekaterih okrajev ni izvoljen nihče, iz drugih pa tudi do štirje kandidati). Poslanski mandati se razdeljujejo na dveh ravneh. Najprej na ravni volilne enote, nato pa še (preostali mandati) na ravni države. V praksi to pomeni, da se na ravni enot razdeli okoli dve tretjini sedežev, preostala tretjina pa na ravni države. Tako se razdeli 88 mandatov. Preostala dva sedeža zasedeta predstavnika italijanske in madžarske manjšine. Na ta način je skupaj izvoljenih 90 poslancev. (http://sl.wikipedia.org/wiki/Volitve_v_Sloveniji, 17. 2. 2013)

4.5. POLITIČNE STRANKE

Politična stranka je združenje državljanek in državljanov, ki uresničujejo svoje politične cilje, sprejete v programu stranke, z demokratičnim oblikovanjem politične volje državljanek in državljanov in s predlaganjem kandidatk oziroma kandidatov na volitvah v državni zbor, za predsednico oziroma predsednika republike ter v organe lokalnih skupnosti. Stranko lahko ustanovi najmanj 200 polnoletnih državljanek in državljanov Republike Slovenije, ki podpišejo izjavo o ustanovitvi stranke. Lahko bi rekli, da je politična stranka organizacija, ki si za svoj temeljni cilj prizadeva povečanje svoje moči pri vladanju. (http://sl.wikipedia.org/wiki/Politi%C4%8Dne_stranke, 15. 1. 2013)

4.6 INTERESNA SKUPINA

Interesna skupina je skupina, ki je prostovoljna ter mobilizira možnosti za vplivanje ter urejanje javnih zadev.

5. PARTICIPACIJA

Veliki slovar tujk (2006) besedo participacija definira kot:

1. sodelovanje,
2. (so)udeležba in
3. sodelovanje državljanov pri odločanju in pri vseh dejavnostih družbenega življenja; sodelovanje zaposlenih pri odločanju ipd.

Drugi pomen participacije pokriva tisto, o čemer govorimo v kontekstu mladih. Fenomen politične participacije je povezan z že omenjeno pozitivno svobodo, ki se nanaša na javni angažma ljudi. Pojem politična participacija namreč označuje sodelovanje ljudi pri odločanju o javnih zadevah preko bolj ali manj formaliziranih kanalov in "sestoji" iz vseh tistih aktivnosti, ki so na takšen ali drugačen način namenjene učinkovanju na delovanje in rezultate političnega sistema. Zajema aktivnost državljanov, s katerimi le-ti skušajo vplivati na spremembe vladnih politik, kakor tudi aktivnosti, v kateri izražajo podporo obstoječi vladi in njenim politikom. Za politično participacijo je pomembna družbena razsežnost, saj zajema dejavnosti, v katerih posamezniki skupaj z drugimi zasledujejo svoje cilje, izbirajo politične voditelje ter oblikujejo in sodelujejo pri izvajanju javnih politik. (Tomšič, 2002)

Participativni proračun - ko vzamemo demokracijo zares

V več kot 1.500 mestih po svetu njihovi prebivalci (so)odločajo o porabi javnih sredstev

Če iz samega izraza demokracija izhaja, da je nosilec oblasti ljudstvo, bi moralo biti predvsem odločanje o proračunu podvrženo načelu široke participacije. Val protestov po Sloveniji, ki se počasi, a kot se zdi, zanesljivo spreminja v gibanje, je v preteklih mesecih zaznamovala predvsem heterogenost tako udeležencev kot njihovih zahtev. A ena zahteva je skupna vsem skupinam in posameznikom, ki izražajo svoje nasprotovanje obstoječemu redu, in sicer več demokracije. Čeprav se zdi, da gre za preveč abstraktno in posplošeno idejo, se lahko koncept drugačne, širše udeležane demokracije začne s povsem konkretnimi, administrativnimi ukrepi. Smiselna prenova demokracije gre lahko samo v smeri političnega opolnomočenja državljanov ali, še bolje, prebivalcev, torej v smeri njihove širše in bolj dejanske participacije v procesih političnega odločanja. Tako je eden izmed predlogov, ki zadnje čase preplavljajo slovenski medijski in civilno-družbeni prostor, tudi uvedba t. i. participativnega proračuna. Gre za koncept, ki posega v samo bistvo demokracije, saj predvideva bodisi sodelovanje prebivalcev pri odločanju o razporejanju javnih sredstev države ali občine bodisi njihovo dokončno odločanje o tem. Ali kot je za MMC dejal aktivist skupine Neposredna demokracija zdaj (NDZ) Mitja Svete: "Ravno vprašanje proračuna je jedro oblasti, torej razdeljevanje javnega denarja." (<http://www.rtv slo.si/slovenija/participativni-proracun-ko-vzamemo-demokracijo-zares/301043>, 30. 1. 2013)

5.1 PARTICIPACIJA MLADIH

Participacijo mladih najlažje opredelimo kot vključevanje mladih v izzivov polne procese in odločitve, ki sledijo iz splošnih potreb v občini, pri čemer mladim omogočimo načrtovanje ali odločanje o zadevah, ki vplivajo na druge občane: torej v aktivnostih, katerih vpliv presega udeležene mlade in ima posledice za širšo skupnost. Gre za soodločanje mladih pri upravljanju lokalnih javnih zadev. (Tomšič, 2002)

5.2 STOPNJE PARTICIPACIJE

- **Manipulacija.** Pri manipulaciji odrasli uporabljajo mlade za podporo in se pretvarjajo, da so mladi navdihnili njihov projekt ali odločitve. Primer te stopnje bi bili mladi, ki nosijo majčke z napisi, pa vendar nimajo nič z njimi in niti ne vedo, kaj pomenijo. Napisi proti novi obvoznici, češ da je prenevarna za otroke in mladostnike, na tej stopnji skrivajo kampanjo za ohranjanje vrednosti nepremičnin v kraju.
- **Dekoracija.** Kot že samo ime pove, so mladi tukaj uporabljeni v postranski vlogi kot pomoč ali podpora neki odločitvi, vendar pa se odrasli ne pretvarjajo, da je izvedba ali ideja prišla s strani mladih. Primer dekoracije bi bil nošenje transparentov na shodu proti novi elektrarni, pri čemer mladi ne razumejo, za kaj v resnici gre.

- **Žetoni.** Gre za stopnjo, kjer se zdi, da imajo mladi možnosti soodločanja, a imajo v resnici le malo ali sploh nič izbire o tem, kar naredijo ali kako sodelujejo. Pomen imena te prečke na lestvi se skriva v tem, da mladi od odraslih prejmejo neko število žetonov, ki jih uporabijo za točno določen namen ob določenem času. Primer te stopnje je debata, kjer dajo odrasli besedo še mladim, čeprav jih njihovo mnenje ne zanima.
- **Določanje in informiranje.** Odrasli mladim določijo neko vlogo v projektu, a jih obenem seznanijo z razlogi in načinom vpetosti v projekt in njihovo vlogo. Na tej stopnji lahko prvič govorimo o participaciji mladih. (Praprotnik, 2011)

6. TEMELJNE ZNAČILNOSTI POLITIKE V SODOBNI DRUŽBI

Politika je zagotovo eno temeljnih področij, ki opredeljujejo življenje človeka. Povsod tam, kjer imamo opraviti z določeno obliko človeške skupnosti, obstaja potreba po urejanju skupnih zadev, kar predpostavlja sprejemanje in dejanje odločitev, ki so zavajajoče za vse pripadnike skupnosti; to pa vodi v manjšo in v večjo institucionalizacijo dejavnosti, ki služijo v te namene. Rečemo lahko, da politični podsistem v sodobnih družbah opravlja na eni strani nalogo upravljanja javnih zadev ter kreiranja in izvajanja politik na različnih področjih, kar je v funkciji doseganja družbenih ciljev, po drugi strani pa predstavlja prostor izražanja različnih prepričanj in interesov ter sodelovanja njihovih nosilcev pri političnem odločanju, kar omogoča oblikovanje določene stopnje družbene kohezivnosti, s čimer prispeva k formiranju določenega tipa politične kulture, temelječega na principih konsenza in participacije, s tem da opravlja funkcijo družbene integracije.

S politiko je vedno povezan pojem moči, ki jo sistemska teorija šteje za temeljni komunikacijski medij področja politike. Zato bi bilo moč opredeliti širše, kot zmožnost obvladanja aktivnosti, prepričanj, želja in življenjskih priložnosti drugih, na osnovi posedovanja ustreznih resursov oz. razpolaganja z njimi. Za koncept moči je značilna njegova večplastnost. Tako Lukes opredeli tri ravni izvajanja moči:

1. javno,
2. prikrito,
3. strukturno. (<http://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/razklana-politika-je-tipicna-slovenska-znacilnost>, 12. 1. 2013)

NEZAUPLJIVOST DO ZNAMENJ ČASA

- *Demokracija kot enoten družbeni red zahodne civilizacije, za katerega je značilna poudarjena dinamika medrazmerij, je dejansko že globalizirana. Ta dinamika omogoča, da je vsega, zlasti informacij, preveč. V tem smislu je zadovoljliva selekcija možna samo še s pomočjo nazorskih meril, nazorska trdnost pa je odvisna izključno od trdnosti temeljnih (primarnih, naravnih) družbenih postulatov.*

- *Relativna (taka kot je v demokratični družbi sploh možna) politična stabilnost je že dosežena, kar pomeni, da je nastopil ugoden trenutek za rekonstitucijo sodobne civilne družbe.*

- *Civilna družba je po svojem bistvu izvirna (spontana, samodejna, generativna, temeljna) družba. Civilna družba je torej temelj civilizacije, ki prav po njej nosi ime. Nekoč je nasprotje civilne družbe bila vojaška družba, danes je to politična družba. Pravna država je možna šele po zagotovitvi stalnega delovanja civilne družbe, kot posledica tega delovanja. Glavna naloga civilne družbe oz. civilne sfere je, da politično sfero nenehno opozarja, da se drži svojih lastnih norm in pravil. Vendar dandanes to več ne zadošča; danes mora civilna sfera nadzirati ravno tako gospodarsko sfero in tudi od te terjati, da se drži svojih lastnih pravil. Šele učinek delovanja civilne sfere na politično in gospodarsko sfero določa raven pravne države.*

- *Civilna družba ne more in ne sme biti zadeva nekega entuziazma, ezoterike ali alternative in podobno (zgolj takrat, ko družba zaide na stranpot), temveč sestavni del družbenega reda (oz. sistema delitve statusnih vlog), ki je hrbenica družbenega sistema, medtem ko so dejavnosti civilne družbe amortizerji reda (kolesja sistema). Civilna družba je obenem tudi vitalna kapaciteta družbenega reda.*

- *Civilna družba ne sme biti gosenica, ki se kasneje prelevi v metulja politične družbe, temveč kot stalnica, ki jo -- bolj kot ljudstvo potrebuje ravno politična sfera (kot selekcijski in korekcijski mehanizem za ravnotežno delitev oblastnih nalog).*

- *Civilna družba se mora uveljavljati na dveh ravneh. Na ravni svoje lastne eksistence (na vsakdanježivljenjski ravni) in na ravni svoje lastne aplikacije (raven nasprotovanja vsakokratni politični prevladi), če pa je družba v političnem ravnovesju, civilna družba le-to varuje in nadzira.*

Civilna družba kot angažirana protipolitika (boj za uveljavitev nasprotne politične opcije, v katero se potem še sama vključi) je v resnici kvazi civilna družba. Prava civilna družba je stalna civilna družba (tudi, če je v sili angažirana, takoj, ko doseže vsakokratni storilnostni namen, ta namen spremeni, sama pa ostane nespremenjena). Temeljna funkcija civilne družbe ni, da se bori proti enemu sistemu za drugega, temveč v tem, da je vedno proti vsakemu sistemu in da na ta način vpliva na državo, da je le-ta pravna (da spoštuje svoje lastne zakone, kar je bistvo pravne države).

- *Ne politika, ne gospodarstvo po svoji naravi in družbeni vlogi ne moreta zagotavljati ravnotežnega in postopnega (adaptibilnega) razvoja, niti družbenega odnosa do naravnega življenjskega okolja, niti polnodoživljajskih medčloveških odnosov. To lahko zagotavlja samo civilna družba z orodji kulture; zgolj lahko, ne pa tudi zagotovo. To je odvisno od ravni in učinkovitosti delovanja civilne družbe.*

- *Dandanes je treba promovirati ne le politične programe in blagovne znamke, temveč tudi doživljajsko pristnost, naravo, premislek, samoobvladovanje, primarne potrebe, družino in vse druge elementarne sestavine življenja, ki so v sled pretiranega razvoja in napredka povsem odrinjene v obsežno območje samoumevnosti in nevarno zapostavljene.*

(<http://www.ena-a.net/predstavitev.htm>, 22. 12. 2012)

6.1 POLITIČNA STABILNOST

Čeprav je politična stabilnost pomemben in pogosto obravnavan met sociološke in politološke analize, jo je težko natančno identificirati, zato je v teoriji definirana na različne načine. Običajno se jo razume v smislu obstojnosti sistemskih institucij v primerih, ko je obravnava osredotočena na demokratične politične sisteme, torej v smislu obstojnosti demokratične institucionalne ureditve. (Callinicos, 2004)

"V Sloveniji potrebujemo politično stabilnost"

Ko so leta 2011 naredili intervju z Christofom Drostejem, generalnim direktorjem družbe Hella Saturnus, je v intervjuju med drugim izpostavil tudi pomembno politično stabilnost.

Ste gospodarstvenik. Kakšna je vaša ocena trenutnega gospodarskega stanja v Sloveniji? Kaj pa stanje na splošno v Evropi - v luči grške krize in krize v drugih zadolženih evropskih državah - Irski, na Portugalskem.

V intervjuju sem že omenil, kako je potrebna politična stabilnost. Še vedno menim tako - da je treba imeti stabilno politično okolje. Zelo pomembno je imeti pravo okolje za poslovanje. Moramo gledati na priložnosti, ki se ponujajo na trgih. In jih zgrabiti. Ne smemo jokati zaradi groženj, grožnje so tako ali tako vedno prisotne. Ne glede na to, ali gospodarstvo deluje dobro ali slabo, so vedno prisotne priložnosti in grožnje. Glejmo na priložnosti in upajmo, da bodo naši politiki ustvarili ugodno okolje za poslovanje. Države, ki niso v tako slabem položaju, morajo pomagati drugim državam, da pridejo iz krize. Toda tudi tiste države, ki so se znašle v slabem položaju, morajo sodelovati pri izhodu iz lastne krize. Morajo podpreti rešitve za izhod iz krize, ne pa se spraševati, zakaj morajo varčevati. Moramo razumeti drug drugega. V Evropi obstajajo kulturne razlike. Ni potrebe, da bi se vse poenotilo. To ni mogoče in tudi ni potrebno in bi bilo škoda, če bi storili to. Lepo je, če obstajajo razlike med nami. Toda moramo razumeti drug drugega in sprejeti razlike med nami. Pomembno je, da imamo močno Evropo. Na zahodu imamo močno področje držav severnoameriškega prostotrgovinskega sporazuma (NAFTA), na vzhodu imamo močno azijsko področje. Vmes moramo imeti nek pol, in ta pol je močna Evropa. Delajmo na tem. (Žužek, <http://www.rtv slo.si/gospodarstvo/v-sloveniji-potrebujemo-politicno-stabilnost/261525>, 9. 1. 2013)

6.2 OBSTOJNOST SISTEMA

Pojem obstojnost sistema se navezuje na pojmovanje politične stabilnosti v zgoraj omenjenem ožjem smislu, se pravi v smislu trdnosti demokratičnih principov izvajanja oblasti oz. vztrajnosti demokratične ureditve kot celote.

Vsebuje 3 glavne elemente:

- odsotnost groženj ureditvi v obliki nasilja,

- legitimnost in
- stabilnost vladanja.

Najpomembnejši pogoj za obstojnost katerekoli oblike politične ureditve je njena "fizična varnost", ki se najočitneje izraža skozi stopnjo (ne)izpostavljenosti različnim aktivnostim, usmerjenim v nasilno spremembo temeljnih institucionalnih in normativnih premis sistema. To so aktivnosti utemeljene bodisi na ideološki, verski, nacionalni itd. podlagi ali pa izhajajo zgolj iz teženj določenih skupin po ohranjanju moči in privilegijev.

Kompetitivnost: potreben je torej politični pluralizem, katerega osrednjo značilnost predstavlja njegova kompetitivnost, se pravi možnost tekmovanja različnih političnih akterjev, posledica česar je obstoj političnih alternativ. Dejstvo je, da v družbi, še posebej v visoko diferencirani družbi moderne dobe, obstaja množstvo različnih, ekonomsko, kulturno in kako drugače motiviranih interesov ter različnih in pogosto medsebojno nasprotujočih si idejnih, filozofskih, verskih, moralnih itd. usmeritev. (Callinicos, 2004)

Zapisi iz močvirja: Umetnost vojne

Danes pa oba redna poslušalca naše skromne oddaje zagotovo pričakujeta, kako bomo posmeh in salve smeha sprožili proti najnovejši epizodi v dvajset let trajajoči vladni krizi. Kajti ni vladna kriza le, ko je v krizi vlada, temveč je vladna kriza tudi, da ne zapišemo predvsem, ko vlada kriza vladanja. Tako pa je že, kot rečeno, zadnjih dvajset let.

Res pa trenutna vladna kriza pomeni, da je politika vzela demonstracije proti elitam na moč resno; a žal ne na način, kot so si želeli protestniki. Politične elite so se prestrašile, da bi jim ulica vzela vso pozornost in nemudoma so skreirale vladno krizo, ki jih je kmalu spet vrnila na prva mesta večernih poročil. Jasno; žrtve med politiki so v takšnih primerih vedno potrebne, a državljani smo z vladno krizo le pridobili. Ni nam več treba korakati po ulicah in trgih, kajti doma lahko v miru spremljamo, kako se politiki hudujejo drug na drugega in zgolj s preprirom sami sebi pripisujejo legitimnost /.../ (Radmilovič, <http://www.rtvlo.si/kolumne/zapisi-iz-mocvirja-umetnost-vojne/300268>, 28. 1. 2013)

6.3 SISTEM IZVAJANJA OBLASTI

Ureditev odnosov med različnimi vejami oblasti pri delovanju političnega sistema je nedvomno pomembna, kakšna so formalno vzpostavljena razmerja med različnimi področji oz. vejami državne oblasti. Govorimo o zakonodajni, izvršilni in sodni veji oblasti.

V splošnem lahko govorimo o dveh sistemih izvajanja oblasti: parlamentarnem in predsedniškem. Vlada kot kolektivni organ izvršilne veje oblasti je namreč izvoljena

posredno, v večino v parlamentu, ta večina pa jo lahko tudi zamenja. Funkcija predsednika države pa je pretežno protokolarne narave in nima pristojnosti, povezanih z vodenjem izvršne veje oblasti. (Callinicos, 2004)

7. DRUŽBENI SLOJI

Družbeni sloj je en del celotne družbe, katera živi v določenih političnih, družbenih, gospodarskih ter socialnih razmerah, ki se razlikuje od celote po svojem socialnem statusu, po premoženjskem stanju ter izobrazbi.

Družbena neenakost: ljudje imajo različne družbene statuse oz. različne možnosti dostopa do družbenih dobrin in različno količino le-teh ter neenake možnosti in priložnosti.

Družbena slojevitost: je neenakost med družbenimi sloji oz. družbenimi skupinami, ki so hierarhično rangirani. Sloje oblikujejo ljudje s podobnim ali enakim statusom. Družbena slojevitost je posebna oblika družbene neenakosti, ko se na temelju enakega ali podobnega statusa oblikujejo družbene kategorije – sloji, ki so med seboj v hierarhičnih odnosih (podrejeni – nadrejeni).

Družbeni statusi: so različno razvrščeni in vrednoteni družbeni položaji, s katerimi se povezujejo družbene dobrine (ugled, moč, dohodki).

Pripisan status: je določen z rojstvom in dedovanjem (spol, etnična in rasna pripadnost, versko in družinsko poreklo).

Pridobljen status: je rezultat osebnih prizadevanj in načrtnega delovanja, naporov, znanja, sposobnosti posameznika (izobrazba, poklic).

Zaprt sistem idej ne dopušča posamezniku spremembe statusa, ni možna družbena mobilnost.

Odprt sistem dopušča družbeno mobilnost, status je pridobljen.

7. 1 OBLIKE DRUŽBENE SLOJEVITOSTI

Kaste: zaprt sistem slojevitosti, ni družb. mobilnosti, status pripisan, sistem se versko legitimira.

Stanovi: zaprt sistem, prehodi med sloji omejeni, pripisan status, sloji imajo različne stanovske dolžnosti in pravice, ki so pravno zaščitene in religiozno utemeljene.

Sužnje lastništvo: dokaj zaprt sistem slojevitosti, pripisan status, posameznik lahko pravno poseduje drugega človeka.

Razredi: odprt sistem slojevitosti, pravna in politična enakost, možna družb. mobilnost.

Za razredni sistem je značilen pridobljen status (sposobnosti, prizadevanja), preostali sistemi so bolj zaprti (status določen z rojstvom).

Značilnosti družbene slojevitosti v moderni družbi: odprt sistem družbene slojevitosti, družb. status je pridobljen, meje med razredi so zabrisane, povečan delež pripadnikov srednjega razreda, možne so različne oblike mobilnosti.

Dejavniki družbene slojevitosti:

- **ekonomsko stanje** (imetje in dohodek): vpliva na oskrbljenost z materialnimi dobrinami in posredno na življenjski slog (podobne možnosti in življ. izkušnje).
- **družben ugled:** izraža stopnjo spoštovanja in priznanja, ki ga sami izražamo drugim ali smo ga deležni od drugih v vsakodnevnikih situacijah.
- **družbena moč:** posameznikom ali skupinam omogoča uveljavitev interesov, uresničitev ciljev in s tem upravljanje, vodenje družbe tudi če drugi temu nasprotujejo.

Moč je sposobnost vplivati na druge ljudi tako, da se vedejo in delujejo na način, ki zadovoljuje naše želje.

Uveljavljanje, potrjevanje ugleda ljudi v modernih družbah: to dosežejo s prestižnimi oz. statusnimi simboli: dizajnerska oblačila, golf, dragi avtomobili, obiskujejo elitne klube, trošijo denar za veliko nepotrebnih stvari. Moč in bogastvo sta povezana, saj več bogastva prinese več družb. moči. Več imaš statusnih simbolov, ki dokazujejo, da imaš visoko družb. moč, na več ljudi lahko vplivaš.

7.2 VIŠJI DRUŽBENI SLOJ

Višji razred (po Mooru): 10 % ljudi, ki razpolagajo z večino družbenega bogastva, imajo največjo moč in ugled.

Pripadnost družb. razredu vpliva na naše življenje:

- zdravje (bogati: lepotne in druge operacije tudi v tujih državah, kratka čakalna vrsta, revni: čakalna lista dolga, možnost izbire je majhna),
- stanovanjske razmere (bogati: ogromne hiše z bazeni, revni: socialna/najemniška manjša stanovanja),
- prosti čas (revni: zelo malo, ker veliko delajo, bogati: razne aktivnosti, vse plačljive),
- politična dejavnost (revni: včasih grejo volit, bogati: se udeležujejo raznih društev, sponzorirajo stranke),
- vzgoja in šolanje otrok (bogati: zasebne, najboljše šole, plačljive dodatne dejavnosti, revni: izobrazbeno najmanj zahtevne šole). (Mills, 1959)

7.3 ELITE (politične, bogate)

V splošnem se s pojmom elite opredeljuje tiste posameznike in skupine, ki tvorijo vrh družbe, bodisi kot posamezniki in skupine, ki v strukturnem smislu tvorijo zgornje družbene sloje oz. posameznih njenih delov, bodisi so to tisti, ki se nahajajo na ključnih oblastnih pozicijah in imajo v svojih rokah glavnino družbene moči. Ko obravnavamo vlogo in pomen elit za razvoj družbe, je običajno govor predvsem o politični eliti kot tistemu političnem akterju, ki ima v rokah moč odločanja. Vendar je narava politične ureditve v veliki meri odvisna od razmerja politične elite tako do ostalih frakcij nacionalne elite, kot tudi ne-elite, se pravi do ostalih družbenih slojev. Prav tako pa je za demokracijo nujna prepustnost elit tako v smislu odprtosti do vstopa novih članov vanjo, kot v smislu njenega komuniciranja z družbo. To namreč omogoča družbeno vpetost elit in nadzor nad njimi, s čimer se preprečuje njihovo izoliranost in samozadostnost, s tem pa tudi možnost, da se postavijo nad družbo. (Mills, 1959)

Politične elite delujejo na čisto zgrešen način, na način korupcije, podkupovanja, do dobro plačanih mest pa pridejo le tako imenovani "privrženci". Morda ne bi bile socialne razmere takšne, če le naša družba ne bi bila tako neenotna ter zapostavljena. Vsak človek, ki gleda skozi oči opazovalca, opazi, da je v slovenski družbi kar korenito nastal črno-beli kontrast. Torej na črni strani bogati vplivneži, na beli strani pa ljudstvo prepuščeno samemu sebi brez kakršnega koli vpliva. Spraševali sva se, kako ti dve "barvi" lahko sploh delujeta skupaj ter

kaj o tem pravi sama etika. Ljudstvo vsekakor zgublja pomen. Kljub temu da oznanjamo kot obliko vladanja v Slovenijo demokracijo, se ta način vladanja izgublja v neznanu. Demokracija pomeni »beseda ljudstva«, v tem času pa ljudstvo svoje besede skorajda ne najde več na drugačen način kot pa z izbruhi različnih množičnih protestov in manifestov. Lahko bi rekli, da beseda demokracija kot ustavni sistem velja le na papirju, saj je v vsakdanjem življenju ta očitno in pogosto kršena ter prej prepoznavna kot izkrivljena (ne)pravna demokracija.

Puntanje 300 let po puntu

Upor. Zanj so bili nekoč vzrok davki, danes aroganca političnih elit.

Leta 1713 so se tolminski kmetje z gorjačami in sekirami uprli tlaki in plemstvu, ker jim je naprtilo nove davke in dajatve. Natanko 300 let po tolminskem puntu – kako simbolično – med ljudmi spet vre. Le da so tokrat razlogi drugačni, a na neki način vendarle zelo podobni.

Gospodarstveniki so v spregi s politično falango v dveh desetletjih zapravili praktično vso družbeno lastnino, ki je bila ustvarjena v 40 letih pred tem. V državnem zboru, najvišjem predstavniškem organu v državi, sedijo ponarejevalci, lažnivci in goljufi. Predsednik vlade je obtožen korupcije, ker ne zna pojasniti, od kje mu premoženje, koruptiven je ljubljanski župan, mariborskega so zaradi podobnih obtožb že pregnali iz mestne hiše.

Kot da to niso dovolj prepričljivi dokazi za to, da so nam ugrabili državo, je Komisija za preprečevanje korupcije pred dnevi ugotovila, da zaposlitev premierjeve hčere in sina enega od ključnih mož največje vladne stranke v državnem podjetju Plinovodi ustreza definiciji korupcije. Njun odziv, staršev namreč, je bil pričakovano ciničen: “Samo še čakamo, kdaj bo prepovedano izobraževanje naših otrok.”

Vlada, ki je v zadnjih izdihljajih, kadruje tudi po politični oziroma prijateljski liniji. Na vsaki seji v zadnjem mesecu oziroma dveh je službo dobilo ducat ljudi. Tisti, ki so prave barve, seveda. “Vsakomur, ki prevzame vlado v takšnih razmerah, je v interesu, da pridejo na pomembna mesta sposobni ljudje. Seveda pa morajo biti ti ljudje lojalni programu, sicer ne morejo dobro in motivirano delati,” kadrovanja komentira šef vlade. In da ne bo pomote, podobno taktiko imajo na ljubljanski občini. Na visoke položaje v mestne javne zavode in podjetja kot po pravilu imenujejo privržence in nekdanje sodelavce ljubljanskega župana. Res koga preseneča, da je ljudem prekipelo? No, vsaj tega se nam ni treba bati, da bi vstajnike zatrli tako, kot so puntarje. Ali pač? (Jug, <http://www.zurnal24.si/puntanje-300-let-po-puntu-clanek-183246>, 24. 2. 2013)

7.4 SREDNJI DRUŽBENI SLOJ

Srednji razred: sloj nemanualnih delavcev, ki pa so notranje zelo različni. Praviloma imajo srednješolsko ali univerzitetno izobrazbo. Od svoje zaposlitve ne pričakujejo zgolj zaslužka, temveč tudi zadovoljstvo, možnost napredovanja in dodatne ugodnosti. Življ. standard je višji, povezan s konkurenčnostjo njihove zaposlitve. Odnos do življenja je načrten in pogosto preračunljiv, zato tudi spodbujajo otroke k izobraževanju. V srednjem razredu je treba upoštevati značilnosti, ki razlikujejo nižji (predvsem ženski, nižje vrednoteni in slabše plačani poklici) in višji srednji razred (višje vrednoteni in bolje plačani intelektualni oz. profesionalni poklici).

(http://www.dijaski.net/sociologija/plonkci.html?r=soc_plo_druzbena_neenakost_01.doc, 13. 2. 2013)

7.5 NIŽJI DRUŽBENI SLOJ

Delavski razred: sem sodijo ročni (manualni) oz. fizični delavci – plavi ovratniki. Izobrazba je nizka – kvalificirani, polkvalificirani ali nekvalif. delavci. Značilna je težja zaposljivost, manjša zanesljivost zaposlitve, manjše možnosti napredovanja, brez dodatnih ugodnosti. Nizek življenjski standard, usmerjeni so v sedanost, delo doživljajo instrumentalno, pričakovanja glede izobraževanja potomstva so majhna.

(http://www.dijaski.net/sociologija/plonkci.html?r=soc_plo_druzbena_neenakost_01.doc, 13. 2. 2013)

8. KAPITALIZEM

Marx je kapitalizem opisal kot "začaran, popačen, na glavo postavljen svet, v katerem strašita gospod Kapital in gospa Zemlja, ki sta hkrati družbena pojava in reči". Kapitalizem je gospodarska ureditev, ki temelji na privatni lastnini in trgu. Začetek kapitalizma je bil na koncu srednjega veka, ko so rokodelci začeli izpodrivati fevdalce. Razcvet pa se je začel prav z industrializacijo. Če kapitalizem razumemo kot sistem konkurenčne akumulacije, nam to pomaga pojasniti krivuljo njegovega gibanja. Za kapitalizem sta značilni predvsem dinamičnost in nestabilnost hkrati, obe izhajata prav iz konkurenčnega boja med kapitali. Kapitalizem lahko najboljše razumemo v skladu s stališči, ki jih je prvi oblikoval Marx, in sicer kot sistem, ki temelji na izkoriščevanju mezdne delo in ga poganja konkurenčna

akumulacija kapitala. Ujemata se z razmerjema, ki sta konstitutivni za kapitalizem, razmerjem med kapitalom in delom ter razmerjem med kapitali samimi.

Obravnava kapitalizma kot družbenega sistema, ki temelji na izkoriščanju, ima različne funkcije, navedli bova 3:

1. Kapital je v temelju sprt z meznimi delavci, ki jih zaposluje; mezni delavci pa so vsi tisti, ki so zaradi ekonomskih okoliščin prisiljeni prodajati svojo delovno silo in delati pod nadzorom drugih, ne glede, ali delajo v industriji ali storitveni dejavnosti, kot tovarniški ali pisarniški delavci.

2. Marx pravi v teoriji presežne vrednosti, da dobički, doseženi s kapitalom, izhajajo iz dela delavcev, ki jih zaposluje, trdimo, da kapitalizem temelji na globoki nepravici; tisti, ki dejansko proizvajajo blago in storitve, so prisiljeni delati tudi zato, da podpirajo kapitaliste, katerih zahteva po sadovih produkcije izhaja zgolj iz njihovega nadzora produkcijskih sredstev.

3. Ta izkoriščevalska ureditev implicira, da so v kapitalizmu delavci vir ustvarjalnosti kapitalistov. Obstaja možnost, da izkoriščajo inovacije drugih in obvladujejo tako njihovo delovno silo, kot svoje tekmece. (Collinicos, 2004)

Glavni problemi, s katerimi se sooča na žalost človeštvo so: revščina, družbena nepravica, ekonomska nestabilnost, uničevanje okolja in vojne.

9. VPLIV

Vpliv je delovanje na koga tako, da se to kaže, izraža v njegovem delu, ravnanju, mišljenju. Na osebo/ljudstvo vpliva določena oseba/skupnost ali neko določeno gibanje ali vsebnost snovi v telesu/okolju itd.

Primeri:

- Vozil je pod vplivom alkohola. (*Alkohol je vpliv, voznik je vplivanec.*)
- Učitelj vpliva na učence. (*Učitelj je vplivnež in vpliva na učence, učenci so vplivanci.*)
- Nova glasbena skupina je slabo vplivala na sina. (*Nova glasbena skupina je vplivnež/vpliva na sina, sin je vplivanec.*)

Vpliv je tudi sposobnost koga, da deluje na koga tako, da se to kaže, izraža v njegovem delu, ravnanju, mišljenju. Nekdo/nekaj vpliva (deluje) na osebo/ljudstvo ali ravnanje.

Primeri:

- Njegov vpliv narašča, upada. (*On je vplivnež, vpliva na nekoga, nekaj.*)
- Imeti, izgubiti vpliv na koga. (*Vplivati na nekoga, biti vplivnež/izgubiti vpliv nad nekom, nehati vplivati na nekoga.*)(SSKJ)

9.1 VRSTE VPLIVOV

vplivanec – *na kogar se lahko vpliva*

vplivnež – *kdor ima velik vpliv, kdor vpliva*

Vrste vplivov delimo glede na kdo/kaj je vplivnež in na kaj/koga vpliva.

- **gospodarski vpliv:** vplivnež/delovanje vpliva na področju gospodarstva. Nek gospodarski načrt pod vplivom nekoga poteka drugače, kot bi sicer. (*Če vpliva vplivnež - človek/ljudstvo/skupnost - lahko poteka gospodarski načrt tako, da je dobro za vplivneža, mu pomaga uresničiti svoje lastne želje, načrte.*)

Primeri:

- Slaba letina vpliva na količino pridelka. (*Na količino pridelka vpliva slaba letina, količina pridelka je vplivanec. Zaradi slabe letine se je količina pridelka zmanjšala. Gospodarski načrt se je spremenil.*)
- Direktor je vplival na število zaposlenih. (*Direktor je vplivnež, število zaposlenih je vplivanec. Direktor je odpustil nekaj zaposlenih/direktor ja zaposlil nekaj zaposlenih. – število zaposlenih se je spremenilo. Gospodarski načrt se je spremenil.*)

- **politični vpliv:** vplivnež vpliva na področju politike. Politični načrt poteka drugače, kot bi sicer. Vplivnež (oseba/skupnost) lahko vpliva na politični načrt tako, da je dobro zanj, mu pomaga uresničiti svoje lastne želje, načrte.

Primeri:

- Predsednik vlade vpliva na standard življenja v državi. (*Predsednik vlade je vplivnež, standard življenja v državi je vplivanec. Predsednik vlade vpliva na standard življenja v državi tako, da je to drugačno, kot bi bilo sicer.*)

- Premožnež (bogata oseba) vpliva na odločitev poslanca. (*Premožnež je vplivnež, poslanec je vplivanec. Premožnež s pomočjo denarja vpliva na poslanca, da se ta odloči drugače, kot bi se sicer.*)

Vpliv je lahko dober ali slab. To pomeni, da lahko vplivanec kaže dobre ali slabe spremembe/posledice. Obstajajo pa na vseh področjih: v sociologiji, ekologiji, gospodarstvu, politiki ... (Pevce Rozman, 2009)

10. MATERIALNO BOGASTVO

Bogastvo je stanje bogatega človeka, lahko je duhovno ali materialno bogastvo. Materialno bogastvo se meri z velikimi materialnimi dobrinami, denarjem. Bogat je tisti, ki ima mnogo materialnih dobrin; imenujemo ga bogataš.

Denar je splošno veljavno plačilno sredstvo in merilo vrednosti.

Bogataši lahko s pomočjo denarja marsikaj dosežejo. Lahko si kupijo položaj, privržence, vpliv ... Takšno ravnanje je nepravilno do ostalih, ki lahko do tega pridejo le z mnogimi leti naporenega truda. Bogataši lahko tudi na takšen način izkoriščajo in podkupujejo ljudi. Vendar ne smemo pozabiti, da obstajajo tudi bogataši, ki so dobri po srcu in se s svojim bogastvom ne bahajo vseprek ter ga porabljajo za napredek družbe. (Pevce Rozman, 2009)

10.1 KORUPCIJA

Korupcija (lat. corruptus – pokvarjen) v pravnem smislu pomeni zlorabo zaupanega položaja v izvršilni, zakonodajni in sodni veji oblasti ter v političnih in celo neekonomskih organizacijah z namenom pridobiti si materialno ali nematerialno korist, ki ni pravno utemeljena. Korupcija je vsaka kršitev dolžnega ravnanja z namenom pridobiti korist zase ali za drugega.

Pri vseh ravnanjih, ki jih dojemamo kot korupcijo, je bistven koruptivni namen. O takšnem namenu govorimo, ko je korist obljubljena ali dana z namenom, da bi vzpodbudila ali nagradila kršitev dolžnega ravnanja oziroma, ko je korist sprejeta za poplačilo dolžnega ravnanja. Kršitev je lahko storitev (ko nekdo stori nekaj, česar ne bi smel) ali pa opustitev (ko nekdo ne stori nečesa, kar bi moral), korist pa premoženjska ali nepremoženjska (vrsta, oblika, vsebina niso pomembne), obljubljena, ponujena ali že dana oziroma pričakovana,

zahtevana ali že sprejeta. V svetu obstaja veliko različnih pojmovanj korupcije, ena bolj znanih je definicija Sveta Evrope, ki korupcijo definira kot "katerokoli dejavnost oseb, ki jim je zaupana odgovornost v javnem ali zasebnem sektorju, s katero kršijo svoje dolžnosti, ki izhajajo iz statusa javnih uslužbencev, uslužbencev v zasebnem sektorju, neodvisnih agencij in drugih razmerij te vrste in je usmerjena v pridobivanje kakršnihkoli nezasluženi koristi zase in za druge".

V slovenskem prostoru se je do nedavnega pod pojmom korupcije razumelo korupcijska kazniva dejanja (neupravičeno sprejemanje in dajanje daril, sprejemanje in dajanje daril za nezakonito posredovanje, jemanje in dajanje podkupnine, sprejemanje podkupnine pri volitvah ter nekoliko manj znano kaznivo dejanje kršitve proste odločitve volivcev).

Pojav korupcije v družbi negativno vpliva na socialne, zakonodajne, politične in ekonomske vidike družbenega razvoja. Spodkopava javno zaupanje v državne institucije in vladavino prava, zmanjšuje integriteto družbe kot celote in pomen integritete kot družbene vrednote, zmanjšuje proračun držav, lokalnih skupnosti, podjetij itd. v korist zasebnih interesov storilcev koruptivnega dejanja, ostale posameznike nezakonito postavlja v neenakopraven položaj oziroma jih omejuje pri uveljavljanju njihovih temeljnih pravic, povzroča neučinkovitost različnih postopkov (upravnih, sodnih, policijskih, postopkov, povezanih z javnimi naročili, zaposlovanjem ipd.), omejuje prosto konkurenco na trgu ipd. (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Korupcija>, 20. 2. 2013)

Desetkrat ceneje kot v prestolnici

Na Obali najhitrejši brezplačni internet v državi; dostop zdaj na že več kot 50 lokacijah.

*Omrežje vzpostavljamo od septembra. Zagotavljamo širokopasovni brezplačni in časovno neomejeni dostop do spleta s hitrostjo do pet megabitov na sekundo (Mb/s). Da ponazorim, za ogled videa v boljši ločljivosti sta potrebna dva Mb/s. Smo torej najhitrejše javno omrežje v državi," je ponosen **Mitja Cestnik**, direktor občinskega hčerinskega podjetja Obalni tehnološki sklad, ki vodi realizacijo projekta vzpostavitve brezplačnega javnega dostopa do spleta v piranski občini.*

- ***750 evrov je stala točka v Piranu, v Ljubljani 7.300, v Domžalah pa 9.200 evrov.***

Zunaj kartela

Dostop je mogoč prek dostopnih točk FreePi, ki jih bo v prvi fazi projekta 80. Za zdaj imajo okoli 800 rednih uporabnikov na dan, čeprav omrežje ni bilo oglaševano. "Ko se bo otoplilo in ko bo omrežje dograjeno, jih bo po pričakovanjih petkrat več," ocenjuje.

V Piranu so omrežje vzpostavili po neprimerljivo nižji ceni – ena točka jih je stala 750 evrov, prestolnico 7.300 evrov, Domžale pa 9.200 evrov (skoraj 260 tisoč evrov za 28 dostopnih točk). "Verjetno je to zato, ker so na tem področju cene kartelne," je redkobeseden Cestnik.

(<http://www.zurnal24.si/desetkrat-ceneje-kot-v-prestolnici-clanek-183258>, 24. 2. 2013)

10.2 KLIENTELIZEM

Klientalizem je neformalno razmerje med ljudmi različnih gospodarskih in družbenih statusov, ki vključuje izmenjavanje neenakovrednih uslug, ki imajo za posledico oškodovanje nekoga oziroma zagotovitev večje koristi za enega od udeležencev v tem razmerju. (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Korupcija>, 20. 2. 2013)

11. VPLIV IN BOGASTVO

Vpliv in bogastvo ljudje pogosto ne ločujemo, saj so ljudje v večini primerov hkrati bogati in vplivni. Lahko obogatijo zaradi vpliva, ali zaradi bogastva postanejo vplivni. Nek vplivnež, ki si vpliva ni pridobil s pomočjo denarja, ampak ali s kariero ali s poznanstvi ali s položajem v družbeni lestvici, vpliva na širšo javnost ali na samo eno osebo in si lahko posledično tudi pridobi večje ali manjše bogastvo ter postane bogataš. Nekdo drug, ki pa je že bogat in ima v lasti veliko materialnih dobrin, ki jih je pridobil s pomočjo kariere ali kako drugače, pa si s pomočjo bogastva pridobi vpliv. Skupine ljudi ali samo eno osebo podkupuje s pomočjo denarja, materialnih dobrin.

Veliko vplivnežev na področju politike slabo vpliva na standard življenja državljanov ter na državljane same in njihov položaj v družbi. Mnogo državljanov je pozabilo na svoj vpliv. Kot posameznik, povprečen državljan ne bi mogel veliko vplivati na politiko ter na spremembe načina delovanja in uveljavljanja, če pa se mu pridruži večina sodržavljanov, pa lahko kot složno-delujoča skupina veliko dosežejo pri spremembah delovanja politike, države.

Problem tega pa se večinoma nahaja pri mišljenju ljudi, saj se jih večina boji izraziti svoje mnenje o državi ter politiki in njenem načinu delovanja in vplivanju ter posledicah. Mislijo, da s tem ne bi nič dosegli, da bi jih vodilni v državi mahoma zatrli in se na njihovo mnenje ne bi ozrli. Kajpada, v vsem je kanček resnice. Vendar ali ne vplivamo ravno državljani preko volitev, kdo bo postal denimo predsednik države, ali pa župan občine, katera stranka bo prevladala, sindikat ... In ko se zbiramo na ulicah in protestiramo proti nekemu delovanju. Vse to vpliva na način delovanja politike, in več kot nas bo, ki se bomo zavedali našega vpliva, prej bomo kaj koristnega dosegli. (Pevce Rozman, 2009)

19. člen

Vsakdo ima pravico do svobode mišljenja in izražanja, vštveši pravico, da nihče ne sme biti nadlegovan zaradi svojega mišljenja, in pravico, da lahko vsak išče, sprejema in širi informacije in ideje s kakršnimikoli sredstvi in ne glede na meje.

21. člen

1. Vsakdo ima pravico sodelovati pri opravljanju javnih zadev svoje države bodisi neposredno ali pa po svobodno izbranih predstavnikih.
2. Vsakdo ima pod enakimi pogoji pravico do javnih služb v svoji državi.
3. Volja ljudstva je temelj javne oblasti; ta volja se mora izražati v občasnih in poštenih volitvah, ki morajo biti splošne, ob načelu enakosti in tajnega glasovanja ali po kakšnem drugem enakovrednem postopku, ki zagotavlja svobodo glasovanja. (<http://www.varuh-rs.si/index.php?id=102>, 23. 1. 2013)

12. ETIKA VRLINE

Etika – filozofska disciplina, ki obravnava merila človeškega hotenja in ravnanja glede na dobro in zlo.

Antični Grki (zlasti Sokrat, Platon in Aristotel) so se osredotočili na vrline kot na subjekt etike, analizirali so posebne vrline (npr. pogum, zmernost, modrost oz. razumnost pravičnost). Pojavila se je tudi razvrstitev različnih značajskih tipov, tako npr. Aristotel razvrsti človeški karakter v pet tipov, od velikodušnega človeka do moralne pošasti.

Vrlina pomeni krepost, vrednost, veljavnost, sposobnost, izvrstnost, posebnost v stalni usmerjenosti volje na moralno dobro. Vrlina je nekakšna pot do najvišjega dobrega; je kriterij najvišjega dobrega ali pa je (kot glavna duhovna vrlina) istovetna z najvišjim dobrim. Vrhovna vrlina je hkrati najvišje dobro, ker se s tem postavi vprašanje namena, cilja, smeri ali smisla delovanja kot moralnega delovanja. (Pevc Rozman, 2009)

13. SLOVENIJA JE PRAVNA IN SOCIALNA DRŽAVA

Socialna država

V zadnjem času se čedalje bolj poudarja socialnovarstvena vloga države. Naloga države je poskrbeti za kakovost življenja, varnost in blaginjo svojih prebivalcev, še zlasti, če se ti znajdejo v neugodnih življenjskih razmerah. Tako se država zaveže, da bo skrbela za svobodo dela, razna socialna zavarovanja ter razvoj zdravstva, šolstva in kulture.

Njena vloga je spodbujevalnega značaja, kaže se predvsem v zagotavljanju denarnih sredstev, odstranjevanju ovir za uresničevanje socialne funkcije ter v upoštevanju pravne države.

Pri socialnih pravicah gre načelno za ustavno obljubo države, da jih bo poskušala uresničevati v skladu s svojimi možnostmi. Za resnično socialno državo je pomembno, da so te pravice trdno in nedvomno zagotovljene ter da je zanje zagotovljeno tudi sodno varstvo.

Pravna država

Bistvo pravne države je v tem, da je delovanje vseh državnih organov urejeno s pravnimi pravili, ki določajo vsebino in način njihovega odločanja. To daje posamezniku določeno varnost, saj lahko predvideva, kako se bo organ odločil ter kasneje te odločitve nadzira ali pa se pred organi brani, če so odločitve nezakonite. Četudi ima parlament osrednje in najvišje mesto v državni upravi, se pravni vezanosti ne more izogniti. Način njegovega delovanja in temeljna vsebina njegovih odločitev sta določena v najvišjem aktu – v ustavi. Ker mora parlament pri svojih odločitvah upoštevati vsakokratne družbene razmere in zelo raznovrstne interese, mu ustava dopušča precej svobode. Seveda je treba paziti, da zakonodajalec ne prestopi meja ustave, kar pa je naloga ustavnega sodišča, ki ga sestavljajo sami vrhunski pravni strokovnjaki. Upravni organi smejo sodelovati le v okvirih, ki jih določajo ustava in zakoni. Posameznik ima pravico izpodbijati odločitve teh organov, če meni, da so nezakonite ali nepravilne. Da bi bil čim bolj zavarovan, je delovanje uprave izpostavljeno tudi sodnemu nadzoru.

(http://www.otroci.gov.si/index.php?option=com_content&task=view&id=148&Itemid=299, 15. 2. 2013)

14. POLITIČNA NEZAUPLJIVOST

Civilna družba dandanes ne zaupa več politikom sploh pa načinu njihovega vladanja. To nezaupanje pa izvira iz povsem različnih razlogov, ki se povezujejo v nekakšno črno senco v obliki javnih manifestov in protestov.

Vzroki nezaupanja civilne družbe lahko izvirajo iz slabega socialnega stanja, npr. masovna odpuščanja, ljudje brez služb, nižje plače, ni delovnih mest, pravni sistem dopušča dvome o nezakonitem pridobljenem bogastvu, neplačevanje/utaja davkov najvplivnejših v državi, politični interesi na strani bogatih ...

Civilna družba se mora uveljavljati na dveh ravneh. Na ravni svoje lastne eksistence (na vsakdanježivljenjski ravni) in na ravni svoje lastne aplikacije (raven nasprotovanja vsakokratni politični prevladi), če pa je družba v političnem ravnovesju, civilna družba le-to varuje in nadzira.

Civilna družba kot angažirana protipolitika (boj za uveljavitev nasprotne politične opcije, v katero se potem še sama vključi) je v resnici kvazi civilna družba. Prava civilna družba je stalna civilna družba (tudi, če je v sili angažirana, takoj, ko doseže vsakokratni storilnostni namen, ta namen spremeni, sama pa ostane nespremenjena). Temeljna funkcija civilne družbe ni, da se bori proti enemu sistemu za drugega, temveč v tem, da je vedno proti vsakemu sistemu in da na ta način vpliva na državo, da je le-ta pravna (da spoštuje svoje lastne zakone, kar je bistvo pravne države). (<http://www.e-kolo.si/novice/razni-dopisniki/nezaupljivost-do-znamenj-asa.html>, 24. 1. 2013)

Filozofinja Hannah Arendt ugotavlja, da diktatura, predvsem totalitarna vlada, ki hoče v celoti kontrolirati življenje, svoje podložnike izolira drug od drugega. Spontano sodelovanje, ki je temelj normalne družbe, je nosilec oblasti sumljivo. Družina in krog prijateljev, članstvo v klubu, ustanovitev podjetja so za nosilce oblasti nezaželeni, ker omogočajo nevarno samostojnost v družbi. Namesto tega skuša država sama voditi družbo, z ideologijo, eno stranko, s strahom pred nadzorom in kaznijo. Povezave med ljudmi v celoti nadomesti z odvisnostjo od te ideologije, stranke. K temu je treba dodati strup, ki ga je zapustila diktatura. To so izkušnje z izdajo, oportunitizmom in zlorabo oblasti. Celotna družba je prepojena z občutkom, da je bolje, če drugim ne zaupamo. Kjer tega osnovnega zaupanja ni, politični nasprotnik zlahka postane sovražnik, ki ga je treba uničiti, kajti sicer bo on izkoristil prvo priložnost za izvedbo smrtne kazni. Država pa v takšnih razmerah postane plen, ki jo je treba temeljito oropati, ko se posameznik dokoplje do oblasti, kajti sicer bo prišel nekdo drug in vse pobral.

»Nezmožnost kompromisa in nagnjenje h korupciji so naravne posledice mentalitete, ki je naučena, da je treba vedno pričakovati najhujše,« razlaga Jan Ross. Nasprotje temu je krepitev civilne družbe. Tovrstna gibanja so največje upanje, da bodo odpravila postdiktatorski sindrom, zaključuje nemški komentator. (<http://www.mladina.si/119346/clanek/>, 24. 1. 2013)

15. PRILOGA – ČLANKI

Skozi članke sva opazovali, raziskovali ter domnevali različne pojave. Z medvrstičnim branjem sva opazili, da se srednji sloj počasi ter neopazno izgublja iz ne le slovenske temveč tudi evropske družbe. Čedalje več jih je privržena k revščini; mesečni dohodki jih komajda še preživijo. Na drugi strani pa z netransparentnimi (klientelizem, korupcija) posli bogatijo ljudje, ki znajo manipulirati s pravno državo. Prej bi lahko rekli, da je srednji sloj nekako povezoval najvišjo elito ter najnižji razred v sodelovanje, dandanes pa so nas različni vzroki pripeljali do situacije, kjer ljudstvo velja le še kot »odpadek na smetišču«. Politiki sicer skušajo urediti socialne in pravne razmere v državi, a po vidnem in dejanskem stanju očitno uporabljajo napačen pristop k boljšemu in lepšemu življenju. Pozabljamo namreč na najpomembnejšo stvar, in sicer to, da smo vsaj pravno vsi enakopravni, ne glede na življenjske zmogljivosti. A vendar je težko množico ljudi spreobrniti na pravo pot. Družba kot posebljen demokratičen sistem je padla v nerešljivo brezno.

Lahko bi se izrazili, da elita predstavlja črno barvo, tako skrivnostno ter s polno slabimi dejanji v ozadju, ki s svojimi pogosto neetičnimi ravnanji pogloblja že tako načete družbene sponse. Množico oz. ljudstvo pa bi lahko metaforično izrazili kot belo; bela kot neopazna, neopredeljena, nedolžna, ki jo črna prevečkrat zasenči oz. zapostavlja. Morda bi le morali ustvariti srednjo pot, a le kaj bi predstavljala t. i. "siva barva"?! Morda smo jo že nekoč ubirali, a je žal izginila, kot izginja srednji družbeni sloj. Vprašanje je le, če nas čakajo lepši časi, a, žal, na to ne moreva odgovoriti.

članek 1

Slovenija je bila zgledna socialna država. Bila!

Anita Ogulin je glasnica revnih in odrinjenih, vso energijo in čas posveča pomoči manj srečnim.

Zakaj čisto v vseh družbenih segmentih iskati možnost in priložnost za posameznike in na račun ljudstva? Vse reforme zadnjih dvajsetih let nižajo kvaliteto življenja ljudi in slabšajo družbene odnose ter povečujejo razslojevanje. Izkušnje govorijo, da smo bili v imenu samostojnosti nemi opazovalci velikega pohlepa posameznikov. Mirno smo sledili padcem uspešnih podjetij, vse večji brezposelnosti, ustvarjanju elit. In prenašali okužbe z virusi – vrednota je dobrina, daje zadovoljstvo, ugodje, srečo in mir. Aniti Ogulin je bila skrb za soljudi dobesečno položena v zibelko. Kot hči slepega očeta in skoraj slepe matere je od malega postavljala dobro drugih pred svoje. Profilirala se je kot glasnica revnih in odrinjenih, vso energijo in čas posveča pomoči manj srečnim. Za požrtvovalno humanitarno pomoč otrokom iz Slovenije, da so našli pot iz stiske, je med drugim prejela zlati red za zasluge.

Pred petnajstimi leti sva se v tej pisarni pogovarjali o izletih in tem, da vsi otroci ne morejo na morje. Danes se pogovarjava o kruhu in mleku ter o tem, da med nami živijo lačni otroci.

Pred petnajstimi leti smo govorili o organiziranem prostem času otrok med počitnicami, ki jim starši niso zmogli zagotoviti družinskih počitnic ob morju ali kod drugod. Že takrat, v samostojni Sloveniji, se je začela pojavljati delitev na tiste, ki v življenju zmorejo brez podpore, in tiste, ki ne. Propadala so podjetja, s tem so starši izgubljali delo, in to pridni, pošteni, ustvarjalni ljudje. Seveda je bilo tudi veliko otrok brez spodbude družine in okolja. Prav Zveza prijateljev mladine (ZPM) Moste Polje je v čas in prostor tedaj postavila številne projekte, s katerimi je otrokom, mladim in družinam pomagala iz materialnih in drugih stisk. Projekti so otroke in mlade popeljali tudi do učne uspešnosti, jih obvarovali rizičnega obnašanja, naučili prevzemanja odgovornosti. Tiste, ki jim opreme za življenje ni uspelo pridobivati doma ali v družbi. Prav skozi dejavnosti smo se ukvarjali z vse več patologijami družinskih odnosov. Revščina se je z leti poglobljala. Letos je dosegla nepredstavljljive razsežnosti. Največje žrtve so prav otroci, mladi, ostareli in bolni ljudje. Žalostne in celo tragične družinske zgodbe so zahtevale celostno podporo in pomoč. Otroci in mladi so ponotranjili nemoč in obup staršev. Vse več je žrtev medsebojnega obračunavanja med starši, pa tistih, ki so deležni vse večje vzgojne zanemarjenosti, družinskega nasilja, tudi zlorab, trpinčenja in manipulacij. Res si je težko predstavljati naš vsakdan. Nabit z zgodbami revščine, obupa, malodušja, strahu, lakote, izključevanja, nasilja, nemoči, groženj, duševnih in telesnih bolečin ...

Se vam zdijo to posledice socialnih razmer?

Slovenija je bila zgledna socialna država. Bila! Nikoli ne bom razumela, zakaj smo tako kruto posegli na področje, ki je bilo urejeno, ki je dajalo vsaj minimalno zaščito – tudi ljudem z družbenega dna. Slovenija ima še danes za evropske razmere dobro urejeno šolstvo in zdravstvo, socialnega varstva pa ne več. Z novimi predlogi varčevalnih ukrepov, se bojim, se bodo drastično poslabšale razmere tudi na izobraževalnem področju. V zdravstvu so se že. Kot kaže, vse drsi še bolj navzdol. Vprašujem se, zakaj rušiti tisto, kar je (bilo) dobro. Kar se je desetletja dograjevalo, kvalitetno izpopolnjevalo do zares zavirljive ravni. Zakaj čisto v vseh družbenih

segmentih iskati možnost in priložnost za posameznike in na račun ljudstva? Vse reforme zadnjih dvajsetih let nižajo kvaliteto življenja ljudi in slabšajo družbene odnose ter povečujejo razslojevanje. Izkušnje govorijo, da smo bili v imenu samostojnosti nemi opazovalci velikega pohlepa posameznikov. Mirno smo sledili padcem uspešnih podjetij, vse večji brezposelnosti, ustvarjanju elit. In prenašali okužbe z virusi – vrednota je dobrina, daje zadovoljstvo, ugodje, srečo in mir. Dana je le iznajdljivim, pametnim, brezkompromisnim posameznikom dobrih in vsestranskih povezav. Mnogi so iskali možnosti in priložnosti, kako priti v najkrajšem času do čim večjega zaslužka, bogastva, ugodja in udobja. In mnogi so – ne krivi ne dolžni – ostali ali padli na družbeno dno. In tu smo se razšli, kot ljudje, vsak v svoj svet. Nekateri v kopičenje in plemenitenje materialnega, drugi v boj za preživetje sebe in družine. Kar pozabili smo na to, da kar storimo dobrega sočloveku, osrečuje tudi nas.

Na vaša vrata trkajo tisti, ki se borijo za preživetje ...

Premnogi starši, ki niso znali ali zmogli na pot uspeha, čeprav so bili pridni in pošteni, so ostali brez dela in zaslužka, brez sredstev za osnovno preživetje družine. Hkrati skrivajo svojo revščino. Kajti še pred leti so imeli ugled, delo in dostojen zaslužek. Danes so duševno strti, obupani in oropani dostojanstva. Najtežje spremljam stisko ljudi, ki nimajo niti zdravstvenega zavarovanja, ki nimajo za položnice, za hrano svojim otrokom, za vračila kreditov. Najemali so jih, da so si kupovali ali urejali stanovanje, gradili hišo zase in otroke. Skromno, kot so bili skromni sami. Danes so revni, bolni in ostajajo sami. Nevidni, neslišani, obupani. Oropani lastne vrednosti. Sami! Kako zelo te vzorce življenja povzemajo otroci. Brez spodbude iz družine ne zmorejo motivacije za več kot osnovno preživetje. Si zamišljate mamico treh otrok, enega s posebnimi potrebami? Izobražena je. Ni našla sebi primernega dela. Gara za minimalno plačo. Oče je izgubil delo, zaman iskal drugo, se zapil in postal nasilen. Mama oboleva, fizično in duševno. Nima za položnice, nima za hrano otrokom, njihova oblačila so prekratka, čeveljci premajhni. Šele ko so potrkali na vrata rubežniki in odnesli zadnji kos pohištva, je pred nami omedlela.

Pa očeta, ki s tremi otroki in onkološko boleznijo životari in obljublja otrokom lepši svet, ko ga ne bo več. Pa neozdravljivo bolno mamico, ki nima denarja za pot na tako nujno zdravljenje – in je ogroženo njeno življenje. In otroka, ki joče pred nami, ker bi rad nadaljeval šolanje, pa mu starši tega ne morejo izpolniti. Rad bi postal kuhar. Pa mamica, trije majhni otroci, eden s posebnimi potrebami, oba z možem sta izgubila delo, iščeta ga znova – zaman. Nimate za osnovno preživetje. Iznenada je umrl oče, ona nima denarja za pokop ... In še bi lahko naštevala in predstavljala zgodbe otrok, mladih in staršev Slovenije, ki sestavljajo naš vsakdan. Hudo mi je, nepredstavljivo hudo. Hkrati čutim res izjemno hvaležnost vsem, posameznikom, podjetjem, predvsem pa medijem, ki zmorete deliti sredstva in dobrine, da je majhnim ljudem nepredstavljivih stisk lažje, ki nas podpirate in širite vrednote solidarnosti, povezovanja in sočutja. Ko ljudje na naše mize odlagajo položnice in izjokajo bolečine, se mi porajajo vprašanja. Kako je mogoče, da ob tragedijah ljudi služi država? Kajti ko ljudje ne zmorejo plačevati položnic za komunalne prispevke, stanovanja, šolo in podobno, jih ti tožijo. Niso poravnali računa za 250 evrov. Sodišče jim zaračuna sodbo v imenu ljudstva, pribijejo jim zamudne obresti, izterjevalec jim zaračuna obisk in njihov dolg naraste na 1300 evrov. Revež torej plačuje še državi, ki ga je oropala za osnovno preživetje. Zame to ni normalno, da ne rečem nemoralno.

Kaj je po vašem mnenju šlo narobe?

Najprej to, da so bile obljube ob osamosvojitvi Slovenije prepričljive. Všečne. Vsak je lahko sanjal! Ker je bilo dovoljeno sanjati o dobrem, dostojanstvu, enakosti, uspešnosti, soupravljanju podjetij, poštenju, solidarnosti ... Nato pa – trpka realnost. Odmik vladajočih od ljudi. Njihova sporočila, da materialna dobrina osrečuje in potrjuje. S tem pa tudi delitev družbe na take in drugačne, dobre in ne dobre. Res prevelika in boleča ignoranca in nerazumevanje potreb ljudi. Hkrati pa nedoslednost, nepoštenost ... Pa kaj bi naštevala, ko je vsem vse znano. Le tistim ne, ki smo jim zaupali vodenje države, ki je kot družina. Dober gospodar – blaginja družine. Pa bi bilo lahko bolje. Mnogo bolje. Če bi se vsi zavedali svoje odgovornosti. Moj pogled na življenje ni več objektivni. Večino dneva preživim med ljudmi z družbenega dna, ki potrebujejo razumevanje, takojšnjo pomoč, sočutje, solidarnost, med otroki, ki so ena sama brezpogojna ljubezen, in se skupaj s čudovitimi sodelavci in prostovoljci spopadam s strahovitimi družbenimi neenakostmi in krivicami. Kot je recimo še v prejšnji vladi sprejet zakon o socialnih transferjih. Obljubljal je pošteno delitev družbenih sredstev tistim, ki so jih res potrebni. Obljubljal, da bo bolj učinkovito in pregledno poskrbljeno za družine, ki niso krive, da nimajo prihodkov; da bodo dijaki z večjimi otroškimi dodatki imeli večjo dostopnost do izobraževanja, kot so jo imeli s štipendijami in sofinanciranjem dijaških domov; študentje še večje možnosti in priložnosti študija. Snovalci zakona so zavajali z izjavami, da se za ljudi, ki potrebujejo pomoč, ne bo nič spremenilo. Le še bolje naj bi bilo poskrbljeno zanje.

Bi se strinjali z oceno, da tisti, ki znajo sistem prinesiti okoli, to še vedno počnejo kljub novi zakonodaji, prizadela pa je tiste, ki se res ne znajdejo v življenju?

V vsakem sistemu imamo tiste, ki se znajdejo. Zame ni nič narobe, če si pošteno poiščejo dodaten vir zaslužka za preživetje družine. Ta zakon je prizadel ljudi, ki so res pošteno delali, ustvarjali, pa ne krivi ne dolžni ostali na dnu ali, če hočete, v breznu revščine. Ni dopustno, ampak res ne, da v naši državi in v tem času vsak dan srečujemo lačne otroke, ki jim starši ne zmorejo zagotoviti osnovnega preživetja. Da imamo učence in dijake, ki jim starši ne zmorejo plačati šolske prehrane. Ni dopustno, da starši bolnih otrok in mladih ne zmorejo plačati zdravil in nakupa dietnih živil. Vse več je presnovnih bolezni med otroki in mladimi. Ni dopustno, da revni srednješolci ne bodo zmogli do poklica, zelene izobrazbe!

Marsikdo je kritičen tudi do humanitarnih organizacij, ne le do centrov za socialno delo. So in bodo. Ampak zavedati se je vendarle treba, da so humanitarne organizacije najbolj učinkovito organizirane za pomoč ljudem in da je v njih ves čas uvedena kontrola nad delovanjem. Si zamišljate, kaj bi v teh časih brez Rdečega križa, Karitasa, Unicefa in zveze prijateljev mladine? Kaj bi brez centrov za socialno delo? V teh humanitarnih organizacijah je nepredstavljivo veliko srčnih, plemenitih in predanih ljudi. Pa nas še vedno ni dovolj, da bi zmogli lajšati tegobe vsem, ki to potrebujejo. Stiska je vse večja in vse humanitarne organizacije so napravile res veliko dobrega. So amortizer družbenega dogajanja. Povsod smo samo ljudje. Napake so v določeni humanitarni organizaciji morda napravili posamezniki, a jih je notranji nadzor izpostavil in izločil, ne organizacija kot celota ... Če organiziranost ne bi bila takšna, kakršna je, nihče ne bi vedel, da je bil kdo v njej nepošten! Ne vem, ali si zmorete predstavljati, koliko truda, prostovoljstva, časa, znanja in dobrin darujemo – za boljšo, bolj humano, bolj solidarno družbo, za to, da bi ljudje lažje premagovali težave, v katerih so se znašli. In ljudi, ki prihajajo po pomoč, hkrati z materialnimi dobrinami in finančnimi sredstvi opremljamo z dostojanstvom, vrednostjo, upanjem ... Vsi, ki delamo to, krepimo tudi duhovno bogastvo, delimo sebe za druge,

verjamemo v to, kar delamo, verjamemo v dobro. In se trudimo ohranjati preglednost, gradimo poštenje in množimo ljubezen do ljudi, ki jim življenje ne prizanaša. (Hočevar, <http://www.delo.si/zgodbe/sobotnapriloga/slovenija-je-bila-zgledna-socialna-drzava-bila.html>, 21. 2. 2013)

članek 2

Sledeči članek nazorno kaže, da so ljudje nezadovoljni s situacijami v državi, torej s stanjem, ki nas je vse skupaj poglobil v veliko krizo. Ljudstvo v upanju na lepše in boljše čase sproža val upiranja, ki nam »civilno« vlivajo upanje, da bomo skupaj lahko spreobrnili državo/družbeno elito na bolje.

Ta članek nama je potrdil 1. hipotezo – Ljudstvo ne zaupa več ljudem na višjem družbenem položaju.

Protest, da bi vlada slišala in ustavila uničevanje socialne države

"To niso demonstracije skupine, ki misli z eno glavo." Bistven je poziv, da vlada preneha uvajati uničevalne ukrepe in išče rešitve, ki bodo peljale iz krize, sporočajo organizatorji sobotnih demonstracij.

V soboto, 17. novembra, bodo Kongresni trg v Ljubljani zasedli demonstranti. Organizatorji - Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije, Konfederacija novih sindikatov Slovenije - Neodvisnost, Študentska organizacija Slovenije in Zveza društev upokojencev Slovenije - pričakujejo več tisoč ljudi.

*Vladi želijo s tem sporočiti, da naj jim prisluhne in spozna, da ostro varčevanje ne vodi iz krize, ampak jo pogloblja, je pojasnil vodja sindikatov javnega sektorja **Branimir Štrukelj**. Demonstracije bodo potekale v okviru vseevropskih demonstracij, ki potekajo po 29 mestih po Evropi.*

*Prepričani so namreč, da varčevalna politika, ki jo vodi vlada in ki jo pripravlja v okviru proračunov za prihodnji leti, vodi v revščino. Z varčevanjem na račun socialnih pravic, z zniževanjem standarda upokojencev ter z znižanjem varstva delavcev v podjetjih v imenu lažjega in cenejšega odpuščanja bodo po besedah predsednika ZSSS-ja **Dušana Semoliča** najbolj prizadeti državljani. S temi ukrepi se konsolidirajo javne finance in finančne institucije, ki pa jih niso oslabili delavci.*

Združili so se predstavniki vseh generacij

*/.../ »Slovenija izgublja samostojnost in naj bo to upor proti izgubljanju samostojnosti« /.../ **Mateja Kožuh Novak***

Več besede želijo tudi mladi

*/.../ »Želimo, da vlada prisluhne argumentom mladih, saj kaže, da bomo mladi najbolj nosili breme krize,« pravi **Mitja Urbanc**, predsednik Študentske organizacije Slovenije. Svojo udeležbo so napovedali tudi dijaki.*

Takega razslojevanja in socialne neenakosti, kot je ta trenutek v tej državi, še ni bilo, pa je izpostavil Drago Lombar iz Sindikata KNSS – Neodvisnost. Kljub opozarjanju, naj ta vlada ne dela enakih napak, kot jih je delala prejšnja, po njegovem mnenju vseeno deluje brezkompromisno in arogantno, upoštevajoč le predstavnike EU-ja. "Ta vlada se ne ozira na lastno prebivalstvo. In vlada, ki ne ve, da je edino bogastvo, ki ga ima, prebivalstvo, ni vredna, da vlada." Zato meni, da bodo demonstracije postavile začetek nekega konca. (Sevšek, <http://www.rtv slo.si/slovenija/protest-da-bi-vlada-slisala-in-ustavila-unicevanje-socialne-drzave/295799>, 21. 2. 2013)

članek 3

"Politika izgubila zaupanje državljanov"

Evropska poslanka Tanja Fajon in Jelko Kacin v Evropskem parlamentu spregovorila o korupciji v Sloveniji. Po mnenju Fajonove kriza razkrila razsežnost korupcije, Kacin meni, da je na kocki verodostojnost politikov.

Evropska poslanka **Tanja Fajon** (S&D/SD) je v sredo v Evropskem parlamentu opozorila, da je sedanja kriza jasno razkrila velike razsežnosti in resnost posledic korupcije v EU, zaradi česar ljudje tudi na ulicah sporočajo, da so izgubili zaupanje v politike. Korupcijo se izpostavlja kot eno najresnejših ovir pri doseganju večje učinkovitosti javne uprave, notranjega trga, višjih investicij, večje konkurenčnosti in gospodarske rasti na splošno, je opozorila.

"Sprevrženo je, da se politiki oklepajo oblasti"

"Korupcija je evropski problem, problem demokratično izvoljenih predstavnikov nacionalnih in EU institucij," je opozorila Fajonova, zadnje poročilo slovenske komisije za preprečevanje korupcije pa je tudi pokazalo, "da korupcija ni problem zgolj leve ali desne politične opcije".

- Na letni ravni je strošek korupcije v EU znašal 120 milijard evrov oziroma odstotek celotnega BDP unije, po ocenah slovenske protikorupcijske komisije pa je vrednost korupcije v Sloveniji še višja, med 1,5 in 2,5 odstotka BDP.

Kot je opozorila, državljanji na ulicah številnih mest sporočajo, da je politika izgubila zaupanje svojih državljanov, in to "nas mora najbolj skrbeti". *"V času krize korupcija tudi vse očitneje načenja imunske sisteme naših demokracij, zato moramo ukrepati, preden ugotovimo, da je finančna operacija uspela, a je naše demokratično telo mrtvo."*

"Naravnost sprevrženo je, da se danes v državah članicah EU tisti politiki, ki so dokazano kršili nacionalni protikorupcijski pravni red ter evropske in mednarodne standarde integritete, oklepajo oblasti, kot da je njihova last in ne zgolj kratkoročno zaupanje, da s svojim znanjem delujejo v dobro skupnosti," je v sredini razpravi še nadaljevala Fajonova.

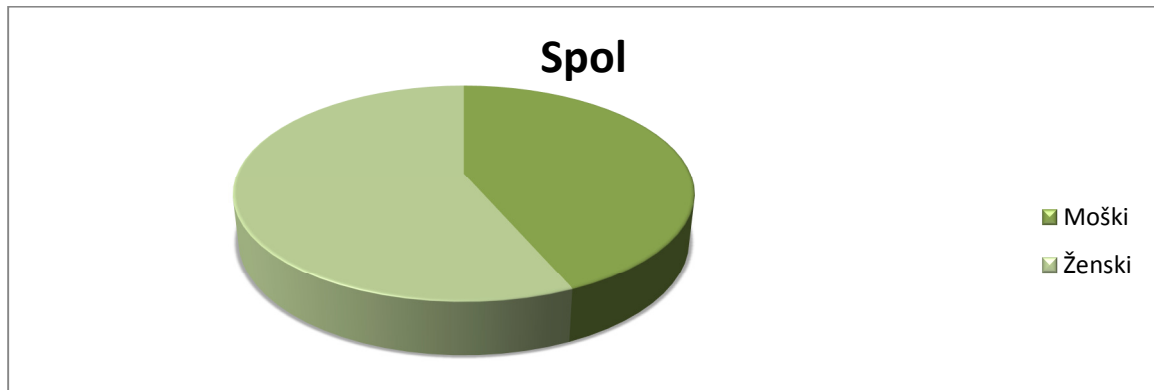
Poudarila je, da so potrebni strogi ukrepi, ki bodo na kratek rok preprečevali koruptivna dejanja nosilcev političnih odločitev, na dolgi rok pa delovali kot gonilna sila vzpostavljanja politične kulture.

V odboru CRIM za odkrivanje in boj proti organiziranemu kriminalu, korupciji in pranju denarja, katerega članica je, so podali zelo jasne predloge v tej smeri in pozvali Evropsko komisijo in Svet, da te ukrepe kar najhitreje uveljavita.

Tudi **Jelko Kacin** (ALDE/LDS) meni, da je zaradi korupcije na kocki verodostojnost politikov tako v institucijah EU kot državah. V razpravi je opozoril, da problem korupcije v temeljih zadeva verodostojnost vseh nosilcev oblasti, nosilcev političnih in drugih odločitev ter zaupanje javnosti v njihovo presojo, dobronamernost in delovanje.

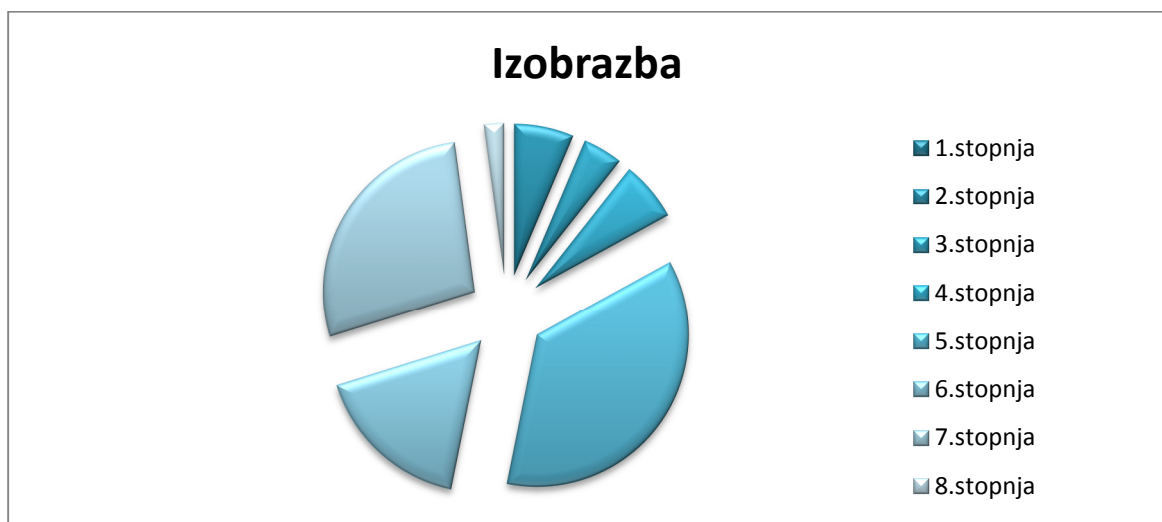
Posledično so odločitve za EU in vsako družbo dražje, to pa je še posebno velik problem v času finančne in gospodarske krize. *"Uspešno soočenje s korupcijo bi v marsičem prispevalo k zmanjšanju javnih stroškov v EU in vseh državah članicah. Predvsem bi popravilo in okrepilo zaupanje javnosti, državljanov in gostujočih delavcev v EU in v institucije posameznih držav članic."* (STA, <http://www.zurnal24.si/politika-izgubila-zaupanje-drzavljanov-clanek-179827>, 20. 1. 2013)

16. ANALIZA REZULTATOV ANKETE

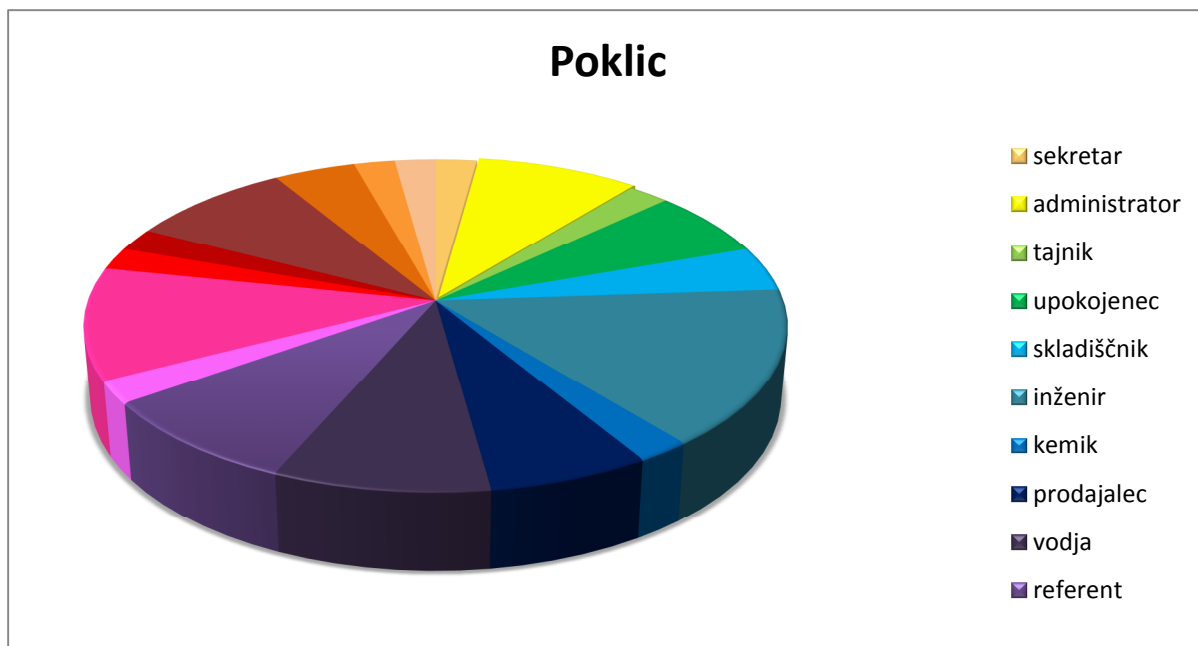

Povprečna starost anketirancev: 41 let

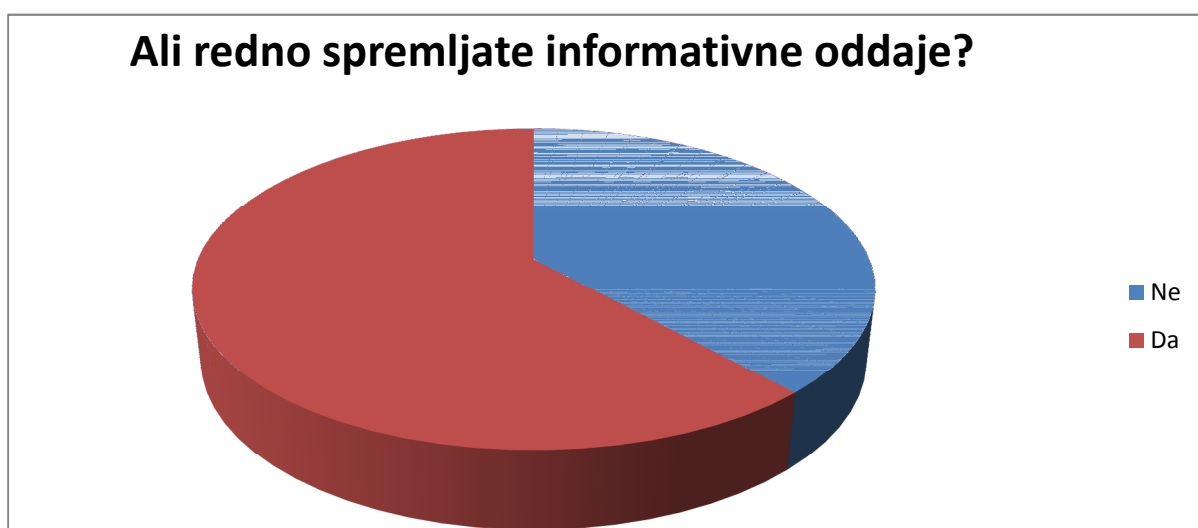
UGOTOVITVE: V anketi je sodelovalo več moških kot žensk, saj je sodelovalo kar 56 % žensk.

UGOTOVITVE: Med najinimi anketiranimi jih je imelo največ 5. stopnjo izobrazbe, torej gimnazijsko, srednje poklicno-tehniško izobrazbo, srednje tehniško oz. drugo strokovno izobrazbo. Velik del jih je bilo tudi s 6. in 7. stopnjo izobrazbe. To nama je pozneje skozi anketne vprašalnike dokazalo nezadovoljstvo ljudi z danimi razmerami že skozi same razlike v stopnji izobrazbe sploh pa smer poklica.

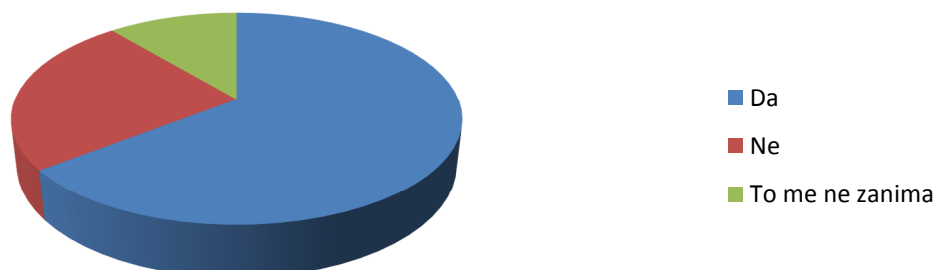
UGOTOVITVE: Poklici so si bili različni ter tudi stopnji izobrazbe primerni. Poklici kot del kontrastne družbe.

UGOTOVITVE: Velika večina, torej kar 63 % je odgovorilo z DA. To nama je dokazalo, da so Slovenci radi seznanijo z aktualnim dogajanjem v Sloveniji.

V povprečju spremlja novice vsak približno 2-krat na dan.

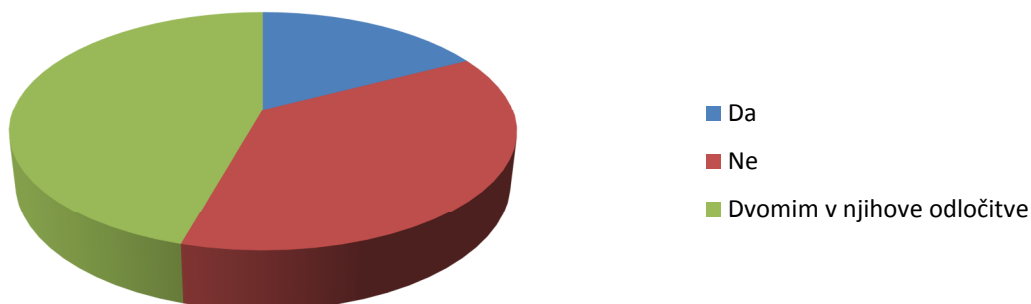
Ali na vaše mnenje o državi, politiki in drugih znanih Slovencih vplivajo novice/vesti posredovane v medijih?

UGOTOVITVE: Ta odgovor se je navezoval na prejšnje vprašanje. Prišli pa sva do spoznanja, da mnenja posredovana preko medijev vsekakor vplivajo na mnenje državljana.

Tukaj obstaja velika nevarnost, v kolikor so mediji pristranski, posledično s tem vplivajo na širše družbeno mnenje oz. spodbujajo čredni nagon.

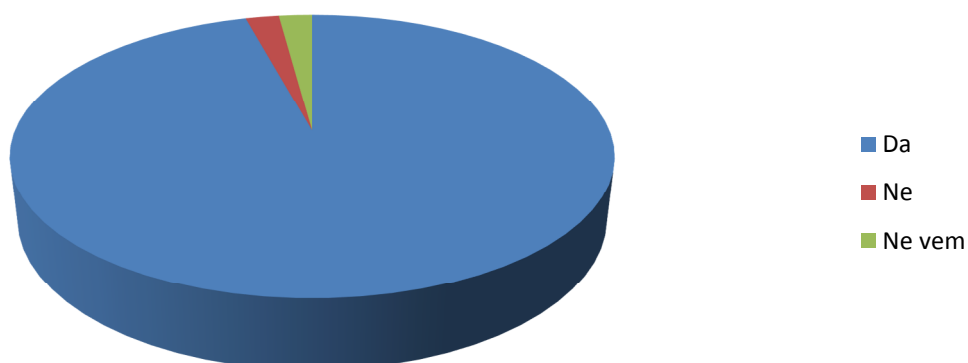
Zaupate ljudem, ki sprejemajo pomembne odločitve, ki naj bi bile koristne za narod?

UGOTOVITVE: S tem sva ugotovili, da le peščica civilne družbe zaupa politikom in njihovim odločitvam, medtem ko jih 40 % dvomi ali pa celo ne zaupa.

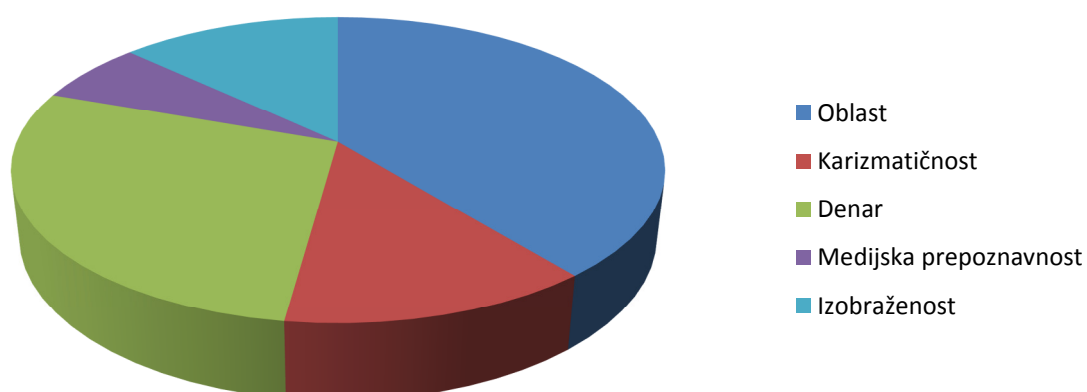
S tem sva tudi dokazali najino hipotezo: "Ljudje imajo slabo mnenje oziroma izražajo nezaupanje do ljudi na višjih družbenih slojih."

Ali menite, da imajo ljudje višjega družbenega sloja več privilegijev v družbi?

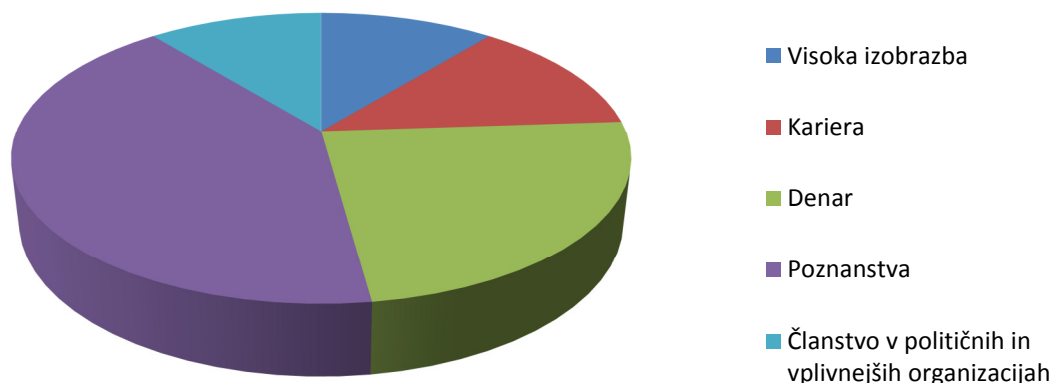
UGOTOVITVE: Skoraj 90 % jih je odgovorila z da, kar nama dokazuje črno-beli kontrast civilne družbe.

Kaj je za vas vpliv?

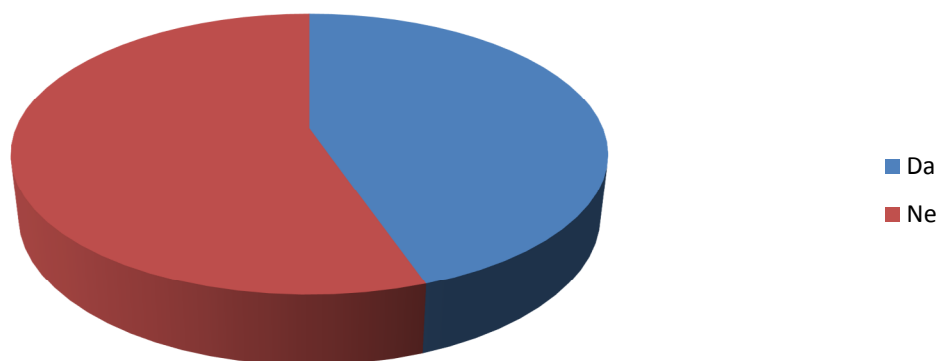
UGOTOVITVE: Odgovori so bili pestri, vendar se je večina odločila, da vpliv pomeni oblast. V pravem pomenu vpliv resnično pomeni oblast, vendar današnje razmere pripeljejo posameznika do vpliva po čisto drugačni poti (večinoma preko denarja ter same medijske prepoznavnosti).

Kaj je po vašem mnenju pogoj, da prideš do vpliva?

UGOTOVITVE: Že prej sva omenili, da v današnjih časih do vpliva pridemo predvsem na podlagi vplivnih družbenih vezi ali pa samega denarja, to pa nama je vsekakor potrdil ta odgovor, kjer se jih je velika večina odločila, da je pogoj ,da prideš do vpliva, vplivno poznanstvo.

Ali si želite biti vplivnejši in na višjem družbenem položaju?

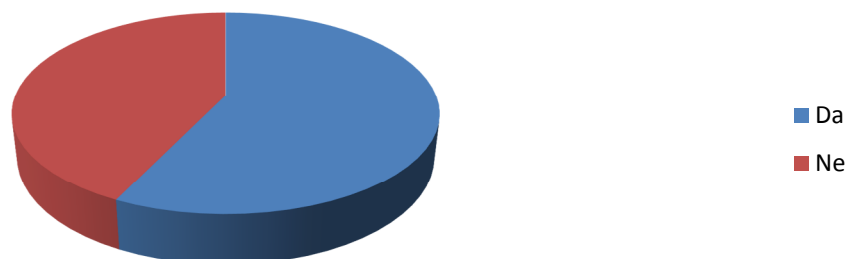

UGOTOVITVE: Prevladuje sicer zanikalni odgovor s strani anketirancev, opazimo pa, da je vsak različnega mnenja. Verjetno si dandanes redko kdo želi biti vpliven ter na višjem družbenem položaju že zaradi tega, ker vsakodnevno spremljamo same politike in njihova dogajanja na sceni.

Morda pa se le bolje zavedajo odgovornosti, ki pride posledično s povečanjem vpliva.

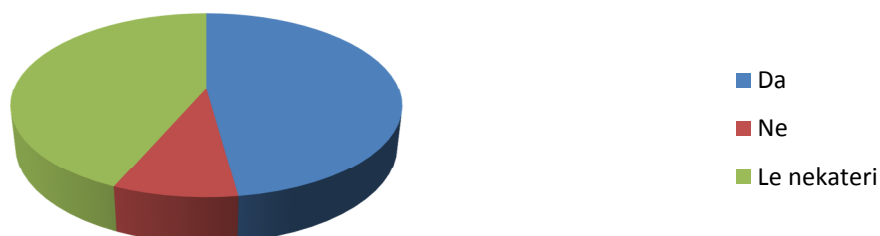

V kolikor ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, ali menite, da imate možnosti doseči višji družbeni položaj?

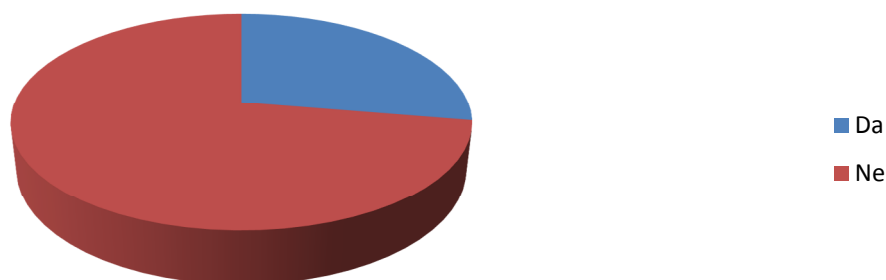
UGOTOVITVE: Več kot polovica, to je 56 %, meni, da lahko doseže višji družbeni položaj. Ugotovili sva, da tisti, ki so na prejšnje vprašanje odgovorili z da, verjamejo v svoje sposobnosti, ali pa poznajo pomembne družbene vezi, ki bi jim omogočale napredovanje, a ga zaradi povečane odgovornosti ne izkoristijo.

Ali menite, da imajo najbogatejši posamezniki pomembno vlogo pri razvoju in načinu življenja širše družbe?

UGOTOVITVE: Na vprašanje, ali menite, da imajo bogatejši posamezniki/družbene elite pomembno vlogo pri razvoju in načinu življenja širše družbe, je skoraj polovica anketirancev, to je 49 %, odgovorila z da, 43 % anketirancev meni, da imajo le nekateri bogatejši posamezniki pomembno vlogo pri razvoju in načinu življenja širše družbe, le 8 % anketirancev pa je na to vprašanje odgovorilo z ne. Torej najbogatejši z vplivnimi vezmi v politični eliti imajo pomembno vlogo v razvoju in načinu življenja širše družbe.

Ali imamo kot posamezniki vpliv na politične in družbene spremembe?

UGOTOVITVE: Naslednji graf nam daje odgovore na vprašanje, ali imamo kot posamezniki vpliv na politične in družbene spremembe. Večina anketirancev, to je 72 %, je na to vprašanje odgovorila z ne, le 28 % ljudi se zaveda svoje vplivnosti na politične in družbene spremembe, saj so ti odgovorili z da. Torej človek kot osnovni atom širše družbe zavrača vsako možno aktivno vlogo v političnem in družbenem razvoju in deluje apatično.

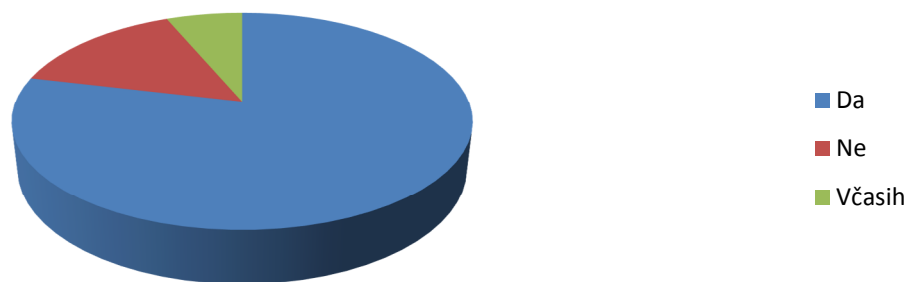
Kdaj menite, da imamo posamezniki kot del naroda večji vpliv na družbeno-politične spremembe?

UGOTOVITVE: Na vprašanje, kdaj menite, da imamo posamezniki kot del naroda večji vpliv na družbeno-politične spremembe, je skoraj polovica anketirancev (49 %) odgovorila z udeležbo na volitvah. Zanimivo je, da je nekaj anketirancev (10 %) odgovorilo z množičnim vandalizmom in uporabo groženj ter sile. 19 % anketirancev je odgovorilo z organiziranimi mirnimi protesti, 13 % anketiranih je odgovorilo z referendumi, le 9 % anketirancev pa je odgovorilo z izražanjem mnenj preko različnih medijev.

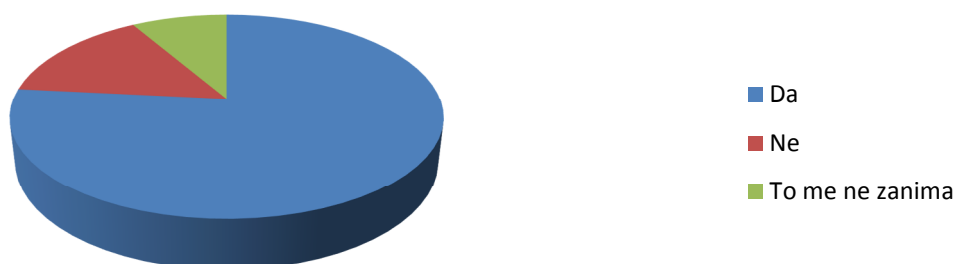
Torej ljudje najbolj prepoznajo volitve kot demokratični vzvod možnih političnih sprememb. Na drugem mestu z visokim odstotkom pa so mirni protesti kot vzvod možnih sprememb.

Ali se udeležujete državnih volitev?

UGOTOVITVE: Iz odgovorov na to vprašanje je razvidno, da se večina anketirancev (79 %) udeležuje državnih volitev, 15 % anketirancev se državnih volitev ne udeležuje, 6 % pa se jih udeležuje včasih.

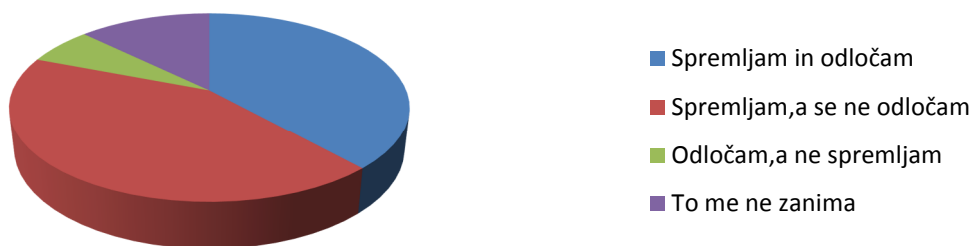
Ali poznate vsebine političnih strank, ki kandidirajo na volitvah?

UGOTOVITVE: Večina anketirancev (77 %) pozna vsebine političnih stran, ki kandidirajo na volitvah, 15 % anketirancev vsebin političnih strank ne pozna, 8 % anketiranih pa to sploh ne zanima.

Na izhodiščno vprašanje, ali redno spremljate informativne oddaje, ko se je izkazalo, da velika večina spremlja oddaje celo dvakrat na dan, se odgovor na poznavanje vsebine političnih strank mogoče skriva ravno v medijskem posredovanju vsebin političnih strank. Zopet se pojavi spolzka strmina, saj si le najbogatejše, največje stranke lahko privoščijo večjo udeležnost v medijih, poleg tega pa obstaja sum pristranskih medijev.

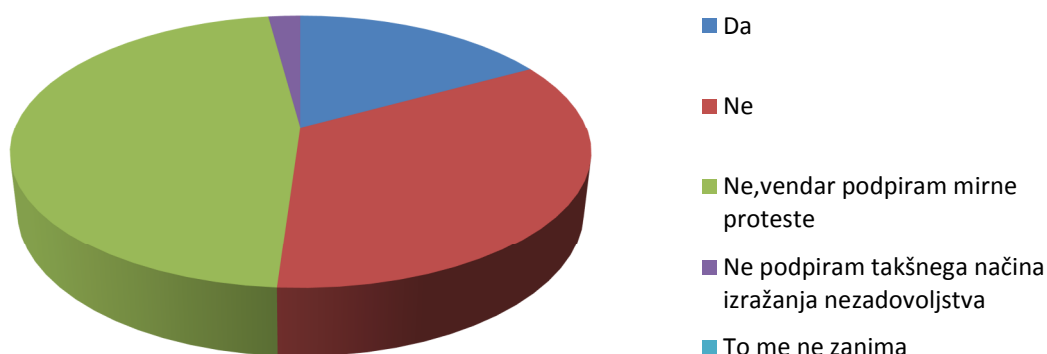
Ali spremljate razprave o referendumskih vprašanjih in odločate o njihovem sprejemanju?

UGOTOVITVE: Na vprašanje, ali spremljate razprave o referendumskih vprašanjih in odločate o njihovem sprejemanju, je največ anketirancev (43 %) odgovorilo z odgovorom spremljam, a se ne odločam, 38 % anketiranih spremlja razprave o referendumskih vprašanjih ter se odloča o njihovem sprejemanju, 6 % anketirancev se samo odloča o njihovem sprejemanju, a ne spremlja razprav o referendumskih vprašanjih, 13 % anketiranih pa to sploh ne zanima.

Referendum kot demokratični vzvod morebitnih družbenopolitičnih sprememb je, kot smo že zgoraj dokazali, slabo izkoriščeno orodje civilne družbe.

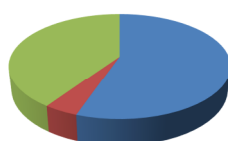
Ali ste se udeležili vsaj enega od zadnjih protestov?

UGOTOVITVE: Večina anketirancev (47 %) se ni udeležila nobenega od zadnjih protestov, vendar podpira mirne proteste, 34 % anketirancev je na vprašanje, ali ste se udeležili vsaj enega od zadnjih protestov, odgovorilo z ne, 17 % anketirancev se je udeležilo vsaj enega od zadnjih protestov, medtem ko takšnega načina izražanja ne podpirata le 2 % anketirancev. Zanimivo pa je, da nihče ni odgovoril z odgovorom, to me ne zanima, kar pomeni, da vse anketirance zanimajo protesti in delovanje okoli njih.

19 % anketirancev je izbralo proteste kot pomembno demokratično orodje politično-družbenih sprememb, 17 % pa se jih je tudi udeležilo. Da sta odstotka tako blizu, kaže, da se tisti, ki so se opredelili do protestov kot pomembnega demokratičnega orodja, protestov tudi udeležijo in imajo širšo civilno podporo, to je 47 %.

**Ali se v družbi s prijatelji, sodelavci, v družini ...
pogovarjate o aktualnih družbeno-političnih
situacijah, bogatih in vplivnih Slovencih?**

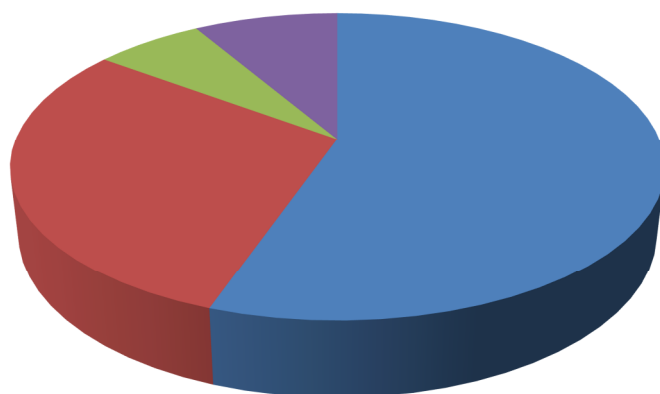
■ Da

■ Ne

UGOTOVITVE: Več kot polovica anketirancev (55 %) se s prijatelji, sodelavci, v družini ... pogovarja o aktualnih družbeno-političnih situacijah in o bogatih in vplivnih Slovencih, 40 % anketirancev se o tem pogovarja le z nekaterimi, 5 % anketiranih pa se o tem sploh ne pogovarja. Zanimivo je, da nikogar od anketirancev to ne zanima ali pa si ne upajo izraziti mnenja.

Torej družbeno-politične teme oz. elite so pogosta tema civilne družbe.

**Kdo je po vašem mnenju odgovoren za
socialni/družbeni razvoj slovenske države?**

■ Vlada

■ Bogati vplivneži

■ Posameznik kot del naroda

■ Evropa

UGOTOVITVE: Večina anketirancev (55 %) je mnenja, da je za socialni/družbeni razvoj Slovenije odgovorna vlada, 30 % anketiranih meni, da so za to odgovorni bogati vplivneži, 6 % za to krivi posameznike kot del naroda, 9 % pa jih je menja, da je za to odgovorna Evropa.

17 POVZETEK

Namen raziskovalne naloge je bil, da predstaviva osnovne elemente demokracije, zavoljo katerih bi morali družbi zagotavljati stabilen družbeno-politični sistem. Koliko pa so ljudje seznanjeni s politiko ter vplivom in bogastvom in ali vpliv in bogastvo pravilno povezujejo oz. ločujejo, pa sva želeli posredno ugotoviti skozi članke in anketo. Upava, da bova z raziskovalno nalogo čim več ljudi spodbudile k sodelovanju na volitvah ter širjenju mnenja državljanov v namen izboljšanja ureditve države in politike. Seznaniti jih želiva predvsem z bogastvom in vplivom, saj meniva, da mnogo ljudi ta dva pojma enači in ju ne ločuje pravilno.

Prva hipoteza: *Ljudje imajo slabo mnenje oziroma izražajo nezaupanje do ljudi na višjih družbenih položajih* sva na podlagi anketnega vprašalnika in člankov s politično temo potrdili. S pomočjo anketnega vprašanja »Ali zaupate ljudem, ki sprejemajo pomembne odločitve, ki naj bi bile koristne za narod?« sva ugotovili, da tem ljudem zaupa le peščica ljudi, torej le 17 % anketirancev.

Drugo hipotezo: *Ljudje ne ločijo med vplivom in bogastvom* sva na podlagi anketnega vprašanja »Kaj je za vas vpliv?« ter anketnega vprašanja »Kaj je po vašem mnenju pogoj, da prideš do vpliva?« le delno potrdili, saj je bil pri prvem vprašanju drugi najpogostejši odgovor denar (prvi najpogostejši odgovor je bil oblast z 38 %, odgovor denar je izbralo 28 % anketiranih), kar pomeni, da veliko ljudi ne ločuje med vplivom in bogastvom. Pri vprašanju, ki je bil naveden kot drugi, pa je bil prav tako drugi najpogostejši odgovor denar, vendar to kaže ali da ljudje denar in vpliv enačijo ali da vedo in se zavedajo razlike med denarjem in vplivom, saj s pomočjo denarja lažje prideš do vpliva/moči.

Tretjo hipotezo: *Ljudje se ne zavedajo, kakšen vpliv imajo bogati na širšo družbo* sva na podlagi anketnega vprašanja »Ali menite, da imajo najbogatejši posamezniki/družbene elite pomembno vlogo pri razvoju in načinu življenja širše družbe?« in anketnega vprašanja »Kdo je po vašem mnenju odgovoren za socialni/družbeni razvoj slovenske države?« popolnoma ovrgli, saj se ljudje zavedajo, kakšno vlogo imajo bogatejši posamezniki/družbene elite v današnjem svetu. Na vprašanje, ki sva ga navedli najprej, je skoraj polovica anketirancev (49 %) odgovorila z da, 43 % anketirancev pa je mnenja, da imajo pri razvoju in načinu življenja širše družbe vpliv le nekateri najbogatejši posamezniki. Hipotezo sva popolnoma ovrgli tudi

zaradi odgovorov na nazadnje navedeno vprašanje, in sicer je 30 % anketirancev mnenja, da so za socialni/družbeni razvoj Slovenije odgovorni bogati vplivneži, medtem ko pa je po pričakovanjih več kot polovica anketirancev (55 %) mnenja, da je za to odgovorna vlada.

Pojmi kot so: demokracija, politična stabilnost ali družbeni razvoj označujejo družbene fenomene, s katerimi se sociologija in tudi nekatere druge družbene discipline poglobljeno ukvarjajo že desetletja. Nanašajo se namreč na položaj politike in njeno razmerje do ostalih družbenih področjih, predvsem v kontekstu moderne, dinamične in s tem spreminjajoče se družbe. V primeru politike gre za eno ključnih družbenih področij, ki tudi v sodobni močno diferencirani družbi, katero nekateri označujejo za razredčeno, ohranja določene funkcije, ki so nepogrešljive za delovanje celotnega družbenega sistema, ob tem pa zaradi svoje obsežnosti in kompleksnosti predstavlja zahteven izziv celotnemu družboslovnemu preučevanju. Vpliv politike oz. njen karakter sta še posebej pomembna v obdobjih intenzivnih družbenih sprememb. Izoblikujeta kontrast družbe, ki sva ga sami opredeli kar kot črno-beli kontrast.

Predstavljamo si, da stanje politične stabilnosti, kakor sva jih opredelili, ni zgolj rezultanta različnih kulturnih, socialnih in ekonomskih silnic, ampak tudi lastnosti in dinamike samega političnega sistema. Politika tako v nasprotju z nekaterimi družbenimi teorijami, ki so jo štele zgolj kot odraz zunanjih dejavnikov, predstavlja avtonomno družbeno področje. Kako bo politika izoblikovala družbo je odvisno od nas samih.

18 VIRI IN LITERATURA

Adolf Babič, A. (1997). *Civilna družba in politični plurizem*. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica.

Alex Calliicos, A. (2004). *Antikapitalistični manifest*. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica.

Antična Grčija. Pridobljeno 22. 12. 2012, iz http://sl.wikipedia.org/wiki/Anti%C4%8Dna_Gr%C4%8Dija

Desetkrat ceneje kot v prestolnici. Pridobljeno 24. 2. 2013, iz <http://www.zurnal24.si/desetkrat-ceneje-kot-v-prestolnici-clanek-183258>

Družbena neenakost. Pridobljeno 13. 2. 2013, iz http://www.dijaski.net/sociologija/plonkci.html?r=soc_plo_druzbena_neenakost_01.doc

Državni zbor. Pridobljeno 8. 1. 2013, iz <http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/>

Hočevar, B. (2012). *Notranja politika*. Pridobljeno 21. 2. 2013, iz <http://www.delo.si/zgodbe/sobotnapriloga/slovenija-je-bila-zgledna-socialna-drzava-bila.html>

Korupcija in klientelizem. Pridobljeno 20. 2. 2013, iz <http://sl.wikipedia.org/wiki/Korupcija>

Matevž Tomšič, M. (2002). *Politična stabilnost v novih demokracijah*. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica.

Na Islandiji bodo novo ustavo pripravili samo navadni državljani. Pridobljeno 15. 1. 2013, iz <http://www.rtvsl.si/svet/na-islandiji-bodo-novo-ustavo-pripravili-samo-navadni-drzavljan/244965>

Neposredna demokracija. Pridobljeno 15. 1. 2013, iz http://sl.wikipedia.org/wiki/Neposredna_demokracija

Nezaupljivost do znamenj časa. Pridobljeno 24. 1. 2013, iz <http://www.e-kolo.si/novice/razni-dopisniki/nezaupljivost-do-znamenj-asa.html>

Participativni proračun - ko vzamemo demokracijo zares. Pridobljeno 30. 1. 2013, iz <http://www.rtvsl.si/slovenija/participativni-proracun-ko-vzamemo-demokracijo-zares/301043>

Pevc Rozman, M. (2009). *Etika in sodobna družba*. Ljubljana: Nova revija.

Politični pretresi: Strupena dediščina. Pridobljeno 24. 1. 2013, iz <http://www.mladina.si/119346/clanek/>

Politični sistem. Pridobljeno 13. 2. 2013, iz http://www.vlada.si/o_sloveniji/politichni_sistem/

Radmilovič, M. (2013). *Zapisi iz močvirja: Umetnost vojne*. Pridobljeno 28. 1. 2013, iz <http://www.rtv slo.si/kolumne/zapisi-iz-mocvirja-umetnost-vojne/300268>

Razklana politika je tipična slovenska značilnost. Pridobljeno 12. 1. 2013, iz <http://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/razklana-politika-je-tipicna-slovenska-znacilnost>

Svenšek, A. (2012). *Protest, da bi vlada slišala in ustavila uničevanje socialne države*. Pridobljeno 21.2.2013, iz <http://www.rtv slo.si/slovenija/protest-da-bi-vlada-slisala-in-ustavila-unicevanje-socialne-drzave/295799>

Stranke v Sloveniji. Pridobljeno 14. 1. 2013, iz http://sl.wikipedia.org/wiki/Politi%C4%8Dne_stranke

Vlada Republike Slovenije. Pridobljeno 13. 2. 2013, iz http://sl.wikipedia.org/wiki/Vlada_Republike_Slovenije

Volitve v Sloveniji. Pridobljeno 17. 2. 2013, iz http://sl.wikipedia.org/wiki/Volitve_v_Sloveniji

Žužek, A. (2011). *V Sloveniji potrebujemo politično stabilnost*. Pridobljeno 9. 1. 2013, iz <http://www.rtv slo.si/gospodarstvo/v-sloveniji-potrebujemo-politicno-stabilnost/261525>

Wright Mills, C. (1956). *The power elite*. London: Oxford University.